

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародних фінансів

Освітньо-професійна програма «Міжнародні фінансові відносини»

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Світові фінансові центри: сучасні тенденції розвитку»

здобувача Крохмалюк Софії Ігорівни

Науковий керівник: к.е.н., доцент Баторшина Аділя Фатехівна

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією
з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Мозговий О.М.

(підпис)

Київ 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародних фінансів

Освітньо-професійна програма «Міжнародні фінансові відносини»

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

Т.О. Фролова

(підпис)

_____ 20__ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

О.М. Мозговий

(підпис)

_____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Крохмалюк Софії Ігорівні

денної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Світові фінансові центри: сучасні тенденції розвитку»

Тему затверджено наказом ректора Університету від " _18_ " _12_ 2024 р .№ 2060-ст-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах:

Наукові праці таких вітчизняних та зарубіжних учених: Луцишин З.О., Ліфанова М.І., Шуба М.В., Горбач Л.М., Савченко М.В., Сіденко С.В., Дж. Гарсія-Бернардо, П.Дж.Тейлор, Нітін Шанкар, Аніл Дубей на інших, статистичні дані міжнародних організацій (МВФ, Світовий банк, OECD), офіційні рейтинги (Global Financial Centres Index), а також матеріали сайтів провідних фінансових інституцій.

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні аспекти функціонування світових фінансових центрів
Розділ 2	Аналіз особливостей розвитку світових фінансових центрів у сучасних умовах
Об'єкт дослідження:	Процес формування і функціонування світових фінансових центрів у глобальній економіці.
Предмет дослідження:	Економічні відносини, пов'язані з конкурентоспроможністю та розвитком світових фінансових центрів у сучасних умовах.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Визначення сучасних тенденцій розвитку світових фінансових центрів та обґрунтування можливостей використання їх досвіду для посилення міжнародної фінансової інтеграції України.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Розкрити сутність поняття "світовий фінансовий центр"; здійснити класифікацію світових фінансових центрів; дослідити історичні етапи формування світових фінансових центрів; вивчити методи оцінки ефективності діяльності СФЦ; проаналізувати системи рейтингування світових фінансових центрів.
У розділі 2	Здійснити порівняльний аналіз провідних світових фінансових центрів; визначити новітні фактори, що впливають на конкурентоспроможність СФЦ у сучасних умовах; виявити сучасні тенденції у розвитку світових фінансових центрів; сформулювати рекомендації щодо врахування міжнародного досвіду для України.

**Завдання підготував
науковий керівник**

А.Ф. Баторшина

«_____» _____ 2025 р.

Завдання одержав здобувач

С.І. Крохмалюк

«_____» _____ 2025р.

Відгук

про кваліфікаційну бакалаврську роботу здобувача
освітньо-професійної програми «Міжнародні фінансові відносини»

Крохмалюк Софії Ігорівни

на тему: «Світові фінансові центри: сучасні тенденції розвитку»

1. Актуальність теми. В умовах фінансової інтеграції та цифрової трансформації, світові фінансові центри стають осередками концентрації капіталу, інвестицій і фінансових послуг. Дослідження сучасних тенденцій розвитку світових фінансових центрів є важливим, оскільки дозволяє зрозуміти механізми перерозподілу фінансових ресурсів у глобальному масштабі. Аналіз тенденцій розвитку світових фінансових центрів дозволяє прогнозувати зміни у потоках капіталу та інвестицій, що сприяє формуванню ефективних стратегій позиціонування національних економік у світовій фінансовій системі.
2. Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи. Наряду з розкриттям теоретичних основ теми дослідження, автор роботи проводить компаративний аналіз провідних світових фінансових центрів із використанням сучасної статистичної інформації.
3. Наявність самостійних розробок автора. На основі всебічного аналізу особливостей сучасного розвитку світових фінансових центрів, автор виокремлює новітні фактори їх конкурентоспроможності та ключові тренди розвитку світових фінансових центрів у контексті глобальних викликів.
4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій. Наукова цінність роботи полягає в узагальненні теоретичних підходів до аналізу особливостей розвитку світових фінансових центрів. Результати дослідження можуть бути використані при розробці стратегії позиціонування національної економіки у світовій фінансовій системі.
5. Наявність недоліків: суттєві недоліки було усунуто автором в процесі написання кваліфікаційної бакалаврської роботи.
6. Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: Кваліфікаційна бакалаврська робота Крохмалюк С.І. відповідає вимогам та рекомендується до захисту перед ЕК.

Науковий керівник: ***доцент кафедри міжнародних фінансів, к.е.н., доцент***

Баторшина А.Ф.

«09» червня 2025 р

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 66 сторінок, 15 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел з 72 найменувань, 2 додатків.

«Світові фінансові центри: сучасні тенденції розвитку»

Об'єктом дослідження є процес формування і функціонування світових фінансових центрів у глобальній економіці.

Предметом дослідження є економічні відносини, пов'язані з конкурентоспроможністю та розвитком світових фінансових центрів у сучасних умовах.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи - визначення сучасних тенденцій розвитку світових фінансових центрів та обґрунтування можливостей використання їх досвіду для посилення міжнародної фінансової інтеграції України.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- виявити сутність та класифікувати основні різновиди світових фінансових центрів;
- проаналізувати історичні етапи формування провідних фінансових центрів;
- охарактеризувати підходи до оцінки та рейтингування СФЦ;
- здійснити порівняльну характеристику найбільших фінансових центрів світу;
- узагальнити новітні чинники їх конкурентоспроможності;
- сформулювати рекомендації щодо врахування міжнародного досвіду для України.

Інформаційна база дослідження включає наукові праці українських та зарубіжних авторів, статистичні дані міжнародних організацій (МВФ, Світовий банк, OECD), офіційні рейтинги (Global Financial Centres Index), а також матеріали сайтів провідних фінансових інституцій.

Структура роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Ключові слова: світовий фінансовий центр, глобалізація, конкурентоспроможність, розвиток, трансформація, рейтинг.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2025.

Рік захисту роботи 2025.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СВІТОВИХ ФІНАНСОВИХ ЦЕНТРІВ	5
1.1. Сутність та різновиди світових фінансових центрів	5
1.2. Історія формування світових фінансових центрів	12
1.3. Оцінка діяльності та рейтингування міжнародних фінансових центрів	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ СВІТОВИХ ФІНАНСОВИХ ЦЕНТРІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	25
2.1. Порівняльна характеристика головних міжнародних фінансових центрів...	25
2.2. Новітні фактори конкурентоспроможності міжнародних фінансових центрів.	38
2.3. Сучасні тенденції розвитку світових фінансових центрів	46
ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	59
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах глобалізації світові фінансові центри (СФЦ) відіграють ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування міжнародних фінансових ринків, мобілізації капіталу, обслуговуванні транснаціонального бізнесу та формуванні глобальної економічної архітектури. Їхня конкурентоспроможність і динаміка розвитку безпосередньо впливають на фінансову стабільність та інвестиційну привабливість країн. Вивчення функціонування та сучасних тенденцій розвитку СФЦ є важливим для розуміння трансформаційних процесів світового фінансового простору та оцінки викликів і можливостей для учасників глобальних ринків. Для України, яка прагне інтегруватися у світову фінансову систему, дослідження функціонування та тенденцій розвитку СФЦ має не лише теоретичне, а й прикладне значення - воно дозволяє окреслити перспективи створення власного фінансового центру або налагодити ефективну співпрацю з провідними міжнародними фінансовими інституціями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням діяльності СФЦ присвячені наукові праці таких вітчизняних та зарубіжних учених: Луцишин З.О., Ліфанова М.І., Шуба М.В., Горбач Л.М., Савченко М.В., Сіденко С.В., Дж. Гарсія-Бернардо, П.Дж.Тейлор, Нітін Шанкар, Аніл Дубей та інших.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є визначення сучасних тенденцій розвитку світових фінансових центрів та обґрунтування можливостей використання їх досвіду для посилення міжнародної фінансової інтеграції України.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- виявити сутність та класифікувати основні різновиди світових фінансових центрів;
- проаналізувати історичні етапи формування провідних фінансових центрів;
- охарактеризувати підходи до оцінки та рейтингування СФЦ;
- здійснити порівняльну характеристику найбільших фінансових центрів світу;

- узагальнити новітні чинники їх конкурентоспроможності;
- сформулювати рекомендації щодо врахування міжнародного досвіду для України.

Об'єктом дослідження є процес формування і функціонування світових фінансових центрів у глобальній економіці.

Предметом дослідження є економічні відносини, пов'язані з конкурентоспроможністю та розвитком світових фінансових центрів у сучасних умовах.

У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні економічні **методи**:

- аналіз і синтез - для систематизації теоретичних підходів;
- порівняльний метод - для вивчення особливостей функціонування різних СФЦ;
- метод графічної візуалізації - для відображення рейтингів та динаміки розвитку;
- статистичний метод - для аналізу показників діяльності;
- узагальнення - для формулювання висновків і рекомендацій.

Інформаційна база дослідження включає наукові праці українських та зарубіжних авторів, офіційні рейтинги, такі як Global Financial Centres Index, а також матеріали сайтів провідних фінансових інституцій.

Структура кваліфікаційної бакалаврської роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СВІТОВИХ ФІНАНСОВИХ ЦЕНТРІВ

1.1. Сутність та різновиди світових фінансових центрів

Світові фінансові центри (СФЦ) - це ключові вузли глобальної економіки, які забезпечують акумуляцію, перерозподіл і ефективне використання фінансових ресурсів на міжнародному рівні. В сучасних умовах їхня роль постійно зростає, оскільки саме через ці центри проходять основні потоки капіталу, інвестицій, фінансових інструментів та інновацій. За визначенням Z/Yen Group 2024, фінансовий центр - це географічна локація, де зосереджені фінансові інститути, ринки, інфраструктура та професійні посередники, що забезпечують широкий спектр фінансових послуг для міжнародних та національних клієнтів [1].

Такі центри вирізняються розвиненою комерційною та комунікаційною інфраструктурою, що сприяє проведенню значних обсягів міжнародних та внутрішніх фінансових операцій.

Фінансовий центр вирізняється такими характеристиками:

- Висока концентрація фінансових установ (банки, біржі, страхові компанії, інвестиційні фонди);
- Розвинена інфраструктура ринку капіталу (біржі, клірингові та платіжні системи);
- Глобальний обсяг операцій та потужний вплив на міжнародні фінансові потоки;
- Стабільна правова та регуляторна система;
- Високий рівень фінансових послуг і кваліфікований людський капітал [2].

Класифікація фінансових центрів є важливим інструментом для розуміння їхньої ролі у світовій економіці, визначення спеціалізації, рівня впливу та особливостей функціонування. Існує кілька підходів до класифікації фінансових центрів, які базуються на наступних критеріях:

1. За географічним масштабом та впливом.

Найбільш поширеною є класифікація за географічним масштабом діяльності та рівнем впливу на світову фінансову систему. Відповідно до цього підходу, виділяють:

- *Глобальні* фінансові центри - це міста, які мають вирішальний вплив на міжнародні фінансові потоки, обслуговують значну частку світових транзакцій і є місцем розташування штаб-квартир провідних фінансових інститутів. Прикладами є Нью-Йорк, Лондон, Сінгапур, Гонконг, Шанхай;
- *Регіональні* фінансові центри обслуговують фінансові потоки в межах певного макрорегіону. Наприклад, Дубай, Торонто, Франкфурт-на-Майні;
- *Національні* фінансові центри зосереджені переважно на обслуговуванні внутрішнього ринку, але інтегровані у глобальні фінансові ланцюги. Прикладами є Мумбаї, Сан-Паулу, Йоганнесбург [3].

Примітно, що не всі міжнародні фінансові центри знаходяться у високорозвинених країнах із надлишком капіталу. Одним із вирішальних чинників їхнього становлення є вигідне географічне розташування. Яскравим прикладом є Сінгапур, який на початку свого розвитку він не мав ані потужної економіки, ані значних фінансових ресурсів, однак стратегічне положення між Європою та Америкою дозволило йому стати ключовою ланкою у світовій банківській системі [4].

2. За функціональною спеціалізацією

Фінансові центри також класифікують за функціональною спеціалізацією, тобто за тим, які саме фінансові послуги вони надають:

- *Універсальні* фінансові центри надають повний спектр фінансових послуг: банківські, інвестиційні, страхові, біржові, управління активами тощо (Лондон, Нью-Йорк);

- *Нішеві (спеціалізовані)* фінансові центри зосереджені на окремих сегментах ринку, наприклад, приватний банкінг (Женева), перестраховування (Бермудські острови), ісламські фінанси (Куала-Лумпур), фонди (Люксембург) [5; 6].

3. За рівнем регулювання та податковим режимом.

Важливим критерієм є рівень регулювання та податкові умови:

- *Onshore-центри* діють у межах жорсткого регулювання, мають прозору податкову систему (Нью-Йорк, Лондон, Токіо);
- *Offshore-центри* - юрисдикції з пільговим оподаткуванням, спрощеним контролем капітальних операцій, високим рівнем конфіденційності (Кайманові острови, Британські Віргінські острови, Джерсі) [7].

4. За історико-економічним розвитком:

- *Старі* фінансові центри, що сформувалися під впливом історичних і геополітичних чинників (Лондон, Франкфурт-на-Майні, Нью-Йорк);
- *Нові* фінансові центри, які були створені завдяки цілеспрямованій державній політиці та інвестиціям у фінансову інфраструктуру (Дубай, Сінгапур, Гонконг) [8].

5. За технологічним профілем

- *Традиційні* фінансові центри зосереджені на класичних фінансових послугах (Токіо, Лондон);
- *FinTech-хаби* спеціалізуються на фінансових технологіях, стартапах, цифрових платформах (Сан-Франциско, Тель-Авів, Шеньчжень);
- *Криптоцентри* - центри, що активно розвивають інфраструктуру для обслуговування криптовалютних операцій (Цюрих, Дубай, Майямі) [9].

6. За роллю у глобальних потоках капіталу:

- *Conduit OFCs* - юрисдикції, через які значні обсяги капіталу переміщуються до інших центрів (Нідерланди, Велика Британія, Ірландія, Сінгапур, Швейцарія);

- Sink OFCs - юрисдикції, в яких капітал «осідає» (Бермудські острови, Кайманові острови, Люксембург) [10].

Класифікацію світових фінансових центрів схематично представлено на рис.1.1.

Рисунок 1.1 – Класифікація світових фінансових центрів

Джерело: складено автором на основі [3, 5-10]

У літературі часто відсутні чіткі розмежування між «міжнародним» та «світовим» фінансовим центром. Багато авторів вживають ці терміни взаємозамінними, залежно від контексту, адже, можливо через те, що обидва терміни описують центри, що обслуговують міжнародні фінансові потоки: «міжнародний» - прямо вказує на транскордонний характер операцій, «світовий» - підкреслює масштаб впливу, Але функціонально обидва терміни позначають фінансові хаби глобального рівня, де здійснюються транснаціональні фінансові операції.

Детальніше розглянемо підходи різних авторів до визначення «міжнародного фінансового центру» та «світового фінансового центру» у табл. 1.1.

Таблиця 1.1 - Визначення світового фінансового центру та міжнародного фінансового центру

Автор	Визначення
Коречков Ю.В.	Міжнародні фінансові центри - це система фінансово-економічних відносин та фінансово-кредитних установ, що забезпечують рух фінансових ресурсів [11].
Шкурат М.Є.,	Світові фінансові центри – не просто скупчення фінансових установ, а й динамічна система, де всі учасники постійно й активно взаємодіють між собою [12].
Хватов Ю.Ю.	Міжнародні фінансові центри - це міста з потужною інфраструктурою фінансових послуг, де зосереджені банки, страхові компанії, біржові представництва, інвестиційні та хедж-фонди [13].
Коваленко В.В., Гаркуша Ю.О.	Міжнародний фінансовий центр - це діючий ринковий механізм, який сприяє управлінню міжнародними фінансовими потоками, що обслуговують товарний обіг і рух капіталів у глобальному масштабі [14].
Ухналь Н.М.	Міжнародні фінансові центри - це поєднання інформаційно-аналітичних та організаційно-управлінських систем із потужним фінансовим потенціалом [15].
Луцишин З.О.	Світові фінансові центри є складовою міжнародних ринків капіталу, і забезпечують акумуляцію і перерозподіл світових капіталів. СФЦ вихоплюють з процесу відтворення (з кругообігу капіталу) найбільш однорідний і мобільний елемент – гроші та вільно маніпулюючи ними, зосереджують у своїх руках величезну економічну силу [7].

Джерело: Складено автором на основі [7, 11-15].

Отже, на основі табл. 1.1 можна зробити висновок, що «світовий фінансовий центр» та «міжнародний фінансовий центр» часто використовуються як

термінологічно синонімічні. Попри деякі спроби відмежування понять за ступенем глобального впливу або геоекономічним масштабом, функціональне наповнення обох термінів є ідентичним - вони позначають фінансові хаби, які здійснюють обслуговування транснаціональних потоків капіталу, забезпечують інфраструктуру для міжнародної фінансової взаємодії та відіграють провідну роль у формуванні глобального фінансового середовища. Враховуючи відсутність чіткої термінологічної межі в академічній та прикладній економічній літературі, а також практику взаємозамінного вживання в аналітичних звітах, підручниках і дослідницьких роботах, у даній роботі поняття СФЦ і МФЦ використовуються як тотожні.

Узагальнивши термінологічні аспекти, можна перейти до аналізу динамічного процесу становлення фінансового центру. Зокрема, важливим є розуміння послідовних етапів, які проходить держава на шляху до здобуття статусу світового фінансового хабу. Держава, яка прагне стати світовим фінансовим центром, повинна пройти три етапи розвитку, що ієрархічно представлені на рис. 1.2.

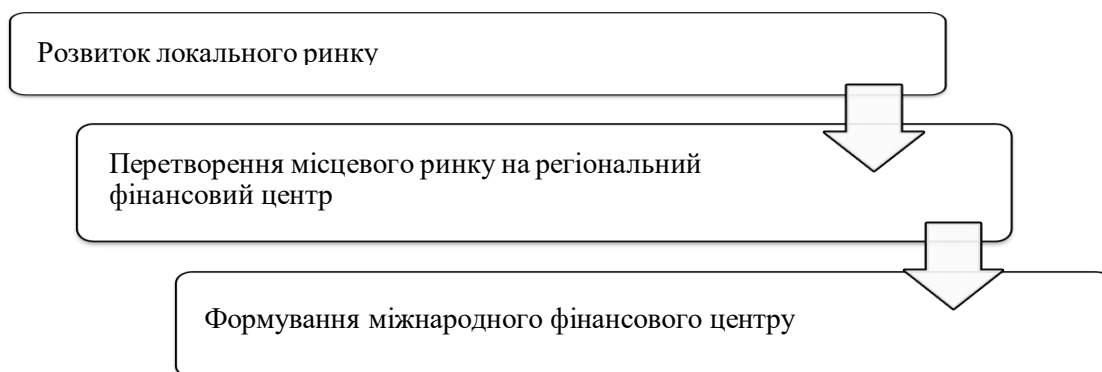

Рисунок 1.2 - Стадії розвитку міжнародних фінансових центрів

Джерело: складено автором на основі [4].

Розглянувши основні етапи становлення та еволюції світових фінансових центрів на рис. 1.2, можна зробити висновок, що успішний розвиток СФЦ ніколи не є випадковим явищем. Він є результатом системного поєднання внутрішніх переваг країни та цілеспрямованої державної політики. На кожному етапі формування

центру критичну роль відіграють певні фактори, які створюють сприятливі умови для притоку капіталу, розвитку фінансових інституцій та зростання інвестиційної привабливості. Саме тому доцільним є подальший аналіз факторів, що впливають на розвиток міжнародного фінансового центру в умовах сучасної глобальної економіки.

Ключові чинники, що впливають на розвиток міжнародного фінансового центру, представлені на рис.1.3.

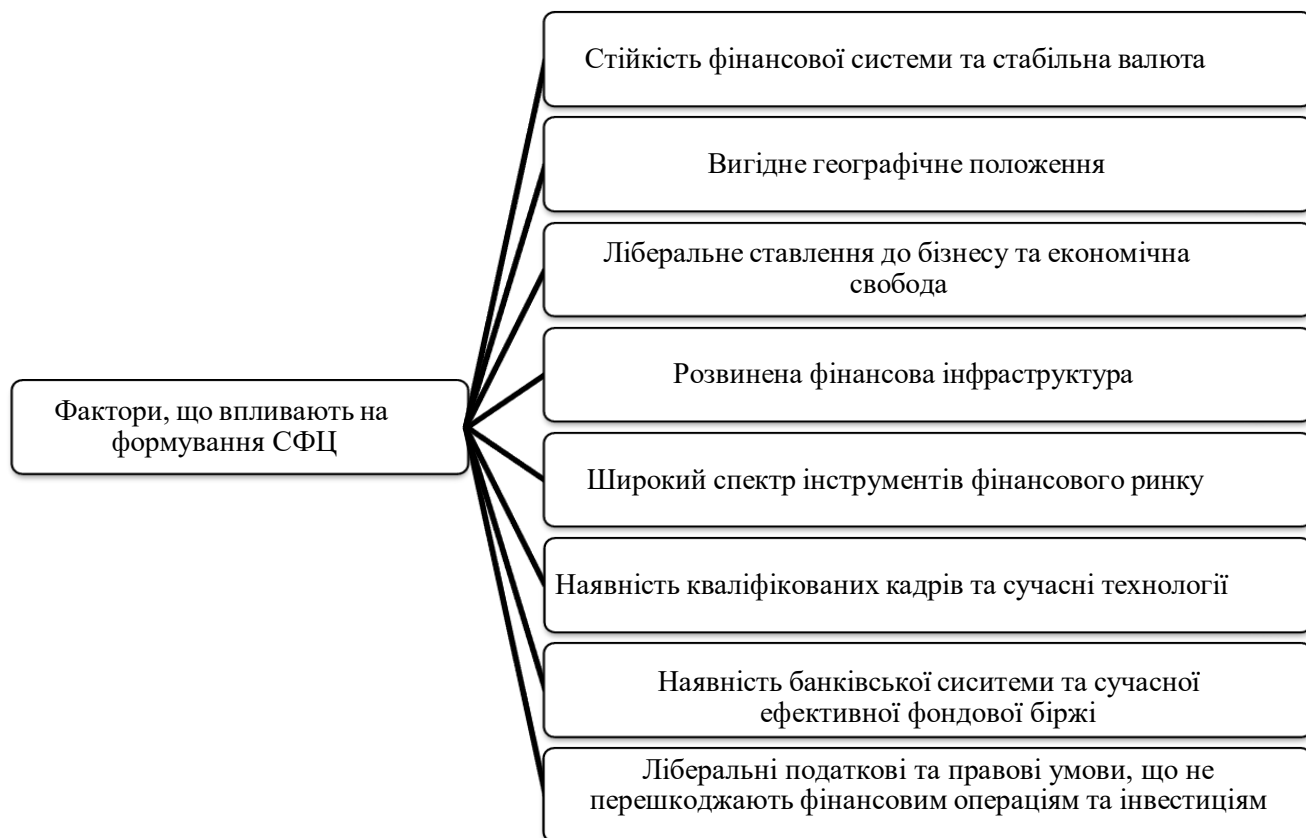

Рисунок 1.3 - Фактори, що впливають на формування СФЦ

Джерело: складено автором на основі [15].

Врахування факторів, представлених на рис. 1.3 дозволяє краще зрозуміти роль світових фінансових центрів у глобальній економіці, де вони виконують низку важливих функцій. Зокрема, світові фінансові центри:

- Сприяють ефективному державному управлінню, що у довгостроковій перспективі позитивно впливає на національну економіку;
- Формують сприятливе середовища для іноземних інвестицій завдяки вигідному податковому режиму, ефективній нормативно-правовій базі,

розвиненій телекомунікаційній та транспортній інфраструктурі, а також мінімальним бюрократичним бар'єрам;

- Стимулюють економічний розвиток не лише окремих країн, а й цілих регіонів, оскільки міжнародні інвестиції, зайнятість і технологічні інновації сприяють економічному зростанню в глобальному масштабі;
- Позитивно впливають на макроекономічні показники, зокрема підвищення рівня зайнятості, залучення капіталу, розвиток інфраструктури, що в довгостроковій перспективі сприяє економічному зміцненню країни [2; 4].

Отже, світові фінансові центри є важливими складовими світової економіки, виступаючи місцями з високою концентрацією фінансових установ та потужною інфраструктурою, що сприяє ефективному управлінню міжнародними фінансовими потоками. Вони займають стратегічні позиції на глобальній карті, забезпечуючи не тільки надання широкого спектра фінансових послуг, а й створюючи сприятливі умови для іноземних інвестицій, розвитку інфраструктури та стимулювання економічного зростання. Міжнародні фінансові центри також виконують функцію підтримки глобального економічного розвитку, надаючи доступ до капіталу, знижуючи транзакційні витрати та забезпечуючи високі стандарти законодавства та регулювання. Завдяки цьому вони відіграють важливу роль у зміцненні фінансової стабільності країн та регіонів, створюючи умови для розвитку бізнесу і забезпечення сталого економічного розвитку на глобальному рівні.

1.2. Історія формування світових фінансових центрів

Історія формування фінансових центрів поділяється на кілька ключових етапів, кожен з яких характеризується домінуванням певних міст та інноваціями у фінансовій сфері. На табл. 1.2. наведено етапи розвитку світових фінансових центрів.

Таблиця 1.2 – Етапи розвитку світових фінансових центрів в історичній ретроспективі

Період	Центр	Ключові події та інновації
Античність	Афіни, Родос	Виникнення монетарних систем, розвиток торгівлі, перші кредитні інструменти
Середньовіччя	Венеція, Генуя, Брюгге	Векселі, морське страхування, перші банки
XVI–XVII ст.	Антверпен, Амстердам	Заснування фондових бірж, Bank of Amsterdam (1609)
XVIII ст.	Лондон	Банк Англії (1694), страхування Lloyd's, домінування у світовій торгівлі
XIX ст.	Лондон, Париж, Берлін	Золотий стандарт, телеграф, міжнародні банківські мережі
1914–1945 рр.	Нью-Йорк	Переміщення золота, Бреттон-Вудська система
1970-ті	Лондон, Нью-Йорк, Токіо	Крах Бреттон-Вудс, вільні курси валют, розвиток євродоларового ринку
1990-ті	Гонконг, Сінгапур, Франкфурт	Deregulatory «Big Bang» (1986, Лондон), Maastricht (1992), глобалізація фінансів
2007–н.ч.	Нью-Йорк, Лондон, Гонконг, Сінгапур, Шанхай, Дубай	Фінансова криза 2008, FinTech, ESG-фінанси

Джерело: складено автором на основі [17-28]

Табл. 1.2 відображає послідовний розвиток провідних фінансових центрів світу у різні історичні періоди. Вона складається з трьох основних стовпців: історичний період, ключові центри та визначальні події. Завдяки такій структурі таблиця дозволяє не лише побачити зміну географічних центрів фінансової активності, а й зрозуміти, які саме події чи нововведення були рушіями цих змін. Вона наочно демонструє, що формування фінансових центрів - це динамічний процес, тісно пов'язаний із загальною історією економічного розвитку, появою нових фінансових інструментів, змінами у міжнародній торгівлі, технологічними проривами та політичними трансформаціями.

Перші фінансові центри виникли ще у давнину, коли з'явилися перші міста-держави, що займалися торгівлею та грошовими операціями. Одним із найдавніших прикладів є Вавилон, де вже у II тисячолітті до н.е. існували банківські установи, які надавали кредити, приймали депозити та здійснювали обмін валют [16].

У Стародавній Греції важливу роль відігравали міста-держави Афіни та Коринф, які стали центрами торгівлі та фінансів у Середземномор'ї. Афінські банкіри здійснювали операції з кредитування, зберігання цінностей та переказу коштів [17].

У Стародавньому Римі фінансові операції були зосереджені у форумі, де діяли банкіри, які обслуговували як приватних осіб, так і державу. Рим став першим містом, де фінансові послуги набули масового характеру, а фінансові інструменти (наприклад, векселі) почали широко використовуватися [18].

Після падіння Римської імперії фінансове життя Європи перемістилося до міст-держав Італії. Венеція, Генуя та Флоренція стали першими європейськими фінансовими центрами середньовіччя. Венеція, завдяки своєму вигідному географічному положенню, контролювала торгові шляхи між Європою та Сходом, а її банкіри фінансували великі торгові експедиції [19].

У Флоренції виникли перші банківські династії, зокрема Медічі, які започаткували сучасні банківські операції, включаючи ведення рахунків, кредитування та міжнародні перекази. Саме у Флоренції з'явилися перші векселі, що дозволило здійснювати розрахунки на великі відстані без фізичного переміщення грошей [20].

З XV століття центр фінансового життя Європи поступово переміщується на північ. Амстердам у XVII столітті стає провідним фінансовим центром завдяки створенню Амстердамської фондової біржі (1602 р.) та Банку Амстердама (1609 р.), який став прототипом сучасних центральних банків [21].

Лондон починає відігравати ключову роль у XVIII столітті, коли Британська імперія розширює свої колонії, а Лондонська фондова біржа (1801 р.) стає центром

торгівлі цінними паперами. Лондонські банки фінансують промислову революцію, міжнародну торгівлю та інфраструктурні проекти [22].

Париж також стає важливим фінансовим центром, особливо у XIX столітті, коли тут з'являються великі банки, такі як *Crédit Lyonnais* та *Société Générale*, а Паризька біржа стає однією з найбільших у світі [23].

Для підтвердження, на рис. 1.4 зображено зростання обсягів операцій на трьох провідних європейських біржах у період з 1600 по 1900 рік.

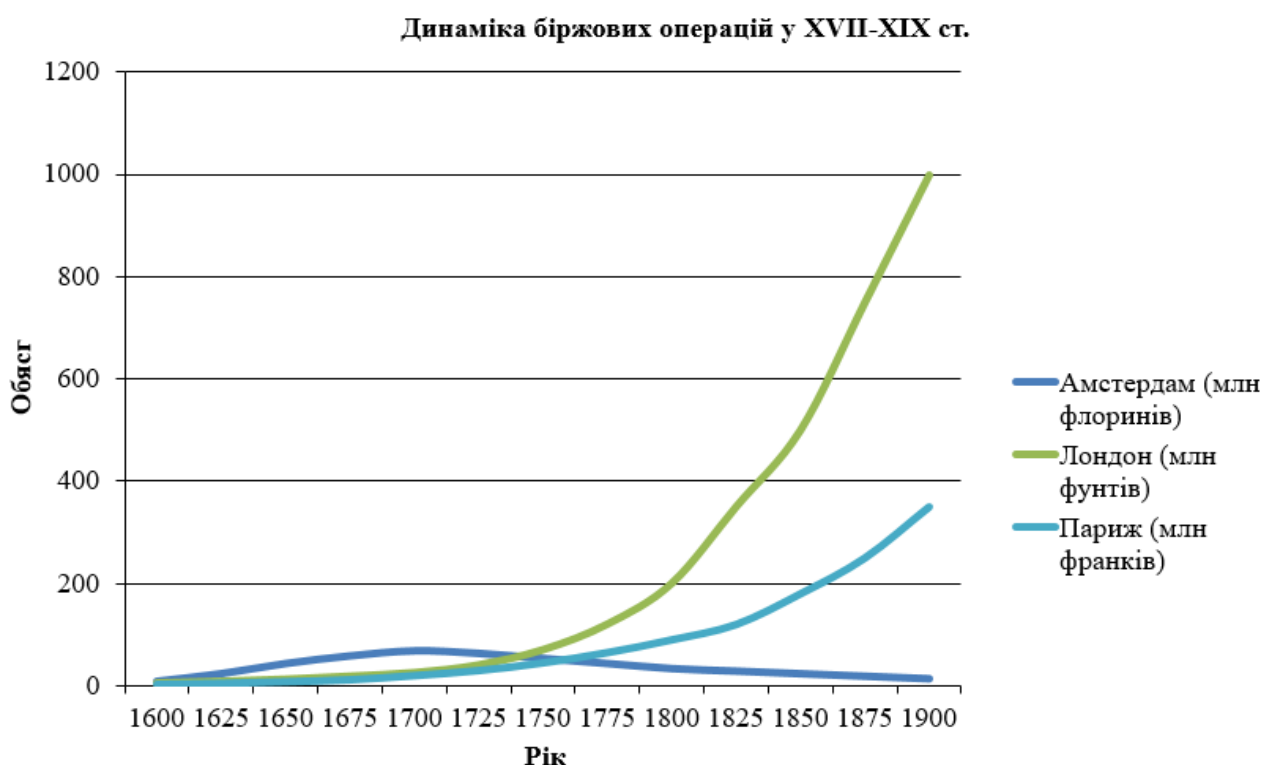

Рисунок 1.4 – Динаміка біржових операцій у світових фінансових центрах Європи у XVII-XIX ст.

Джерело: складено автором на основі [22-25]

Рис. 1.4 відображає зміни в обсягах операцій на фондових біржах трьох провідних європейських міст - Амстердама, Лондона та Парижа протягом XVII-XIX століть. Згідно з рис. 1.4. Амстердам демонструє значне зростання у XVII та на початку XVIII століть, досягаючи піку близько 1700 року, після чого спостерігається поступовий спад. Лондон показує відносно повільне зростання до середини XVIII століття, після чого відбувається різкий підйом, особливо у XIX

столітті, що відображає вплив промислової революції та розширення Британської імперії. Париж відображає стабільне зростання протягом усього періоду, хоча і з меншими темпами, ніж у Лондона.

У XX столітті світова фінансова система зазнає значних змін. Після Першої світової війни Нью-Йорк поступово витісняє Лондон з позиції головного світового фінансового центру. Нью-Йоркська фондова біржа (NYSE) стає найбільшою у світі за обсягом торгівлі та капіталізацією. В свою чергу, Лондон формується як глобальний центр завдяки колоніальній мережі, розвитку євродоларового ринку у 1950-х роках та фінансовій лібералізації «Big Bang» 1986 року. Нью-Йорк закріпив своє лідерство після створення Федеральної резервної системи (1913 р.), Комісії з цінних паперів і бірж (1934 р.) та запуску NASDAQ (1971 р.). Після Другої світової війни Нью-Йорк став емітентом світової резервної валюти - долара США [26].

В той час зростає роль Токіо, який стає фінансовим центром Азії. Японські банки та фінансові інститути активно інвестують у світову економіку, а Токійська фондова біржа входить до трійки найбільших у світі [27].

Гонконг, завдяки своїй відкритості та сприятливому бізнес-клімату, стає воротами для західного капіталу в Азію. У 1980-1990-х роках Гонконг перетворюється на один із провідних фінансових центрів світу [28].

У XXI столітті фінансові центри стають ще більш глобалізованими. З'являються нові гравці, такі як Сінгапур, Шанхай, Дубай, які активно конкурують із традиційними центрами. Глобалізація фінансових ринків, розвиток інформаційних технологій та лібералізація капітальних потоків сприяють швидкому зростанню нових фінансових хабів, спостерігається стрімке зростання ролі азійських фінансових центрів, зокрема Гонконгу, Сінгапуру, Шанхаю та Шеньчженя [1].

Азійські фінансові центри (Гонконгу, Сінгапуру, Шанхаю та Шеньчженю) у рейтингу Global Financial Centres Index (GFCI) протягом останніх десятиліть демонструють значний прогрес (табл. 1.3). Зростання цих центрів відображає загальну тенденцію переміщення економічної активності до Азії та посилення ролі азійських економік у світовій фінансовій системі.

Таблиця. 1.3 – Світові фінансові центри Азії у рейтингу GFCI

Центр	Перше потрапляння у топ-10 GFCI	Найвищий ранг
Гонконг	2007	3
Сінгапур	2008	3
Шанхай	2014	5
Шеньчжень	2018	8

Джерело: складено автором на основі [29]

Гонконг, який одним з перших увійшов до топ-10 GFCI у 2007 році, закріпив свої позиції як важливий фінансовий хаб завдяки стратегічному розташуванню, розвиненій інфраструктурі, ліберальній економічній політиці та тісним зв'язкам з материковим Китаєм. Сінгапур, який приєднався до лідерів у 2008 році, також продемонстрував стабільне зростання, залучаючи міжнародні інвестиції та розвиваючи інноваційні фінансові технології. Шанхай і Шеньчжень, хоча й увійшли до топ-10 GFCI пізніше, також показали значний прогрес, що відображає зростаючу економічну потужність Китаю та його прагнення до розвитку фінансового сектору.

Факторами, що сприяли підйому азійських фінансових центрів, є:

- Лібералізація юаня та розвиток ринків капіталу, що включає в себе заходи, спрямовані на відкриття китайського фінансового ринку для іноземних інвесторів, зокрема програми Stock Connect і Bond Connect між Гонконгом і Шанхаєм, сприяли збільшенню обсягів торгів та залученню капіталу;
- Уряди азійських країн активно підтримують розвиток фінансових технологій, створюючи сприятливі умови для інновацій та залучення інвестицій у FinTech-стартапи. Прикладом є програма MAS Singapore, яка надає підтримку FinTech-компаніям;
- Стратегічні ініціативи, такі як ініціатива «Один пояс - один шлях» сприяє розвитку інфраструктури та торгівлі між Китаєм та іншими країнами Азії, що, в свою чергу, стимулює розвиток фінансових центрів у регіоні;

- Ліберальна економічна політика, низькі податки та відсутність обмежень на рух капіталу роблять азійські фінансові центри привабливими для міжнародних інвесторів [30].

Таким чином, підйом азійських фінансових центрів є результатом поєднання економічного зростання, державної підтримки, технологічних інновацій та сприятливого регуляторного середовища. Ці центри продовжують відігравати все більш важливу роль у глобальній фінансовій системі, залучаючи капітал, сприяючи розвитку торгівлі та стимулюючи економічне зростання в Азії та за її межами.

Отже, історія формування світових фінансових центрів є складним і багатогранним процесом, що відображає еволюцію світової економіки. Від давніх міст-держав до сучасних мегаполісів, фінансові центри завжди були двигуном економічного розвитку, інновацій та глобалізації. Їхній успіх визначається поєднанням географічних, політичних, економічних та технологічних чинників. Сьогодні конкуренція між фінансовими центрами лише зростає, що стимулює подальший розвиток світової фінансової системи.

1.3. Оцінка діяльності та рейтингування міжнародних фінансових центрів

Світові фінансові центри відіграють ключову роль у світовій економіці, забезпечуючи рух капіталу та розвиток фінансових ринків. Для їхньої оцінки застосовуються різноманітні методології та підходи. Одним із поширених способів аналізу та рейтингування є складання фінансових рейтингів, зокрема Глобальний індекс фінансових центрів (Global Financial Centres Index, GFCI).

Індекс глобальних фінансових центрів є авторитетним аналітичним інструментом, що використовується для порівняльної оцінки конкурентоспроможності провідних фінансових центрів світу. Його перше

опублікувала у березні 2007 року лондонська аналітична компанія Z/Yen Group спільно з корпорацією City of London, і з того часу індекс оновлюється регулярно двічі на рік - у березні та вересні. Така періодичність дозволяє відображати актуальні зміни у динаміці конкурентоспроможності фінансових центрів у світі на основі аналізу близько 29 000 фінансових центрів, адже за цей час можуть змінитися позиції центрів через, наприклад, зміну податкової політики, введення санкцій або запуск нових інвестиційних програм [29].

Індекс GFCI виконує роль стратегічного індикатора для учасників політичного процесу та інвесторів, які приймають рішення на основі аналізу фінансових ринків. При формуванні GFCI використовується 151 інструментальний показник, що включає різноманітні кількісні дані. Ці дані надаються авторитетними міжнародними організаціями, зокрема Світовим банком, Economist Intelligence Unit (EIU), Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та ООН. У нещодавньому виданні GFCI 37, датованим 20 березня 2025 року, було додано результати опитування, яке охопило 4946 учасників, що надали сукупно 31314 індивідуальних оцінок фінансових центрів в межах онлайн-анкетування GFCI [1].

При визначенні рейтингу GFCI враховуються п'ять основних блоків індикаторів: бізнес-середовище, людський капітал, інфраструктура, фінансовий сектор та загальна репутація. Такий підхід забезпечує баланс між кількісними показниками (наприклад, обсягами фінансових операцій) та якісними характеристиками (наприклад, іміджем міста серед інвесторів). Оцінювання базується на універсальних критеріях, які є придатними для використання в усіх регіонах світу незалежно від рівня їх економічного розвитку. Це дозволяє проводити порівняльний аналіз між містами різних країн, не викривляючи результати через локальні специфіки [31].

GFCI використовує дані Світового банку (Doing Business), ОЕСР, МВФ, які мають глобальний характер і однакову методику збору по всіх країнах, що дозволяє порівняти Нью-Йорк, Сінгапур, Франкфурт і Дубай на однакових умовах. Всі джерела даних для оцінювання мають бути незалежними, відкритими та

неупередженими, що підтверджує їхню об'єктивність. Дані не повинні бути спотворені суб'єктивною думкою аналітиків чи внутрішніми джерелами окремих фінансових центрів. Крім того, анонімність респондентів у якісному опитуванні сприяє зниженню ризику суб'єктивності. Це підвищує достовірність результатів та забезпечує більш точне відображення реального стану фінансової системи. Сукупність незалежних джерел, відкритість методології та регулярне оновлення дозволяють рейтингам відображати динаміку розвитку фінансових центрів, оцінити їхню конкурентоспроможність, а також виявити нові глобальні тренди у сфері фінансових послуг [1]. Основні категорії оцінювання при складанні GFCI наведені в табл. 1.4.

Таблиця 1.4 - Основні категорії оцінювання у GFCI

Категорія	Складова
Бізнес-середовище	Законодавча база, рівень податків, прозорість, корупція
Людський капітал	Освітній рівень, доступність спеціалістів, гнучкість ринку
Інфраструктура	Транспорт, офіси, вартість утримання
Фінансовий сектор	Обсяги торгів, банківські послуги, страхування
Репутація	Глобальна привабливість, якість життя, медіа-рейтинг

Джерело: складено автором на основі [31]

Основні категорії оцінювання, наведені в табл. 1.4 відображають ключові аспекти, що формують конкурентоспроможність фінансового центру. Бізнес-середовище, людський капітал, інфраструктура, розвиток фінансового сектору та репутація - це взаємопов'язані компоненти, що суттєво впливають на привабливість тієї чи іншої юрисдикції для інвесторів, компаній і банківських установ.

Методика формування звіту включає два ключові компоненти:

1. Аналіз об'єктивних індикаторів, до якого входять п'ять основних груп факторів, які були згадані вище, а також понад шістдесят додаткових параметрів, що відображають внутрішні особливості фінансової екосистеми кожного центру. Дані для аналізу надходять із численних міжнародних джерел - від економічних звітів до оцінок аналітичних установ.
2. Експертне опитування, у рамках якого збираються думки фінансових аналітиків, консультантів, керівників компаній та інших професіоналів галузі з усього світу. Опитування здійснюється у форматі онлайн-анкетування та охоплює тисячі респондентів, які надають оцінку діяльності тих фінансових центрів, з якими вони мають професійний досвід [1].

Слід наголосити, що укладачі індексу не здійснюють аудиту зібраних даних. Їхня роль полягає у зборі, систематизації та аналітичній обробці як кількісної, так і якісної інформації відповідно до попередньо визначеної методології оцінювання.

Окрім Глобального індексу фінансових центрів, у світовій практиці застосовуються інші інструменти для аналізу і рейтингування світових фінансових центрів. Вони відрізняються своєю методологією, джерелами даних та акцентами у підході до вимірювання конкурентоспроможності.

The Banker's International Financial Centres Index - цей індекс розроблений авторитетним британським фінансовим виданням The Banker (група Financial Times) і орієнтований, насамперед, на банківську активність та інвестиційну привабливість. Основна увага приділяється обсягу міжнародних банківських операцій, кількості офісів транснаціональних банків та валютних резервів. Враховується фінансова глибина, тобто розмаїття банківських і страхових продуктів. Індекс формується на основі річних фінансових звітів, аналітики щодо фінансової стабільності та діяльності центральних банків [32]

IFCI розраховується з урахуванням макроекономічних та фінансових показників, таких як:

- розмір банківського сектору;
- активність на фондових і валютних ринках;

- міжнародна торгівля фінансовими послугами;
- рівень іноземних інвестицій;
- частка глобальних банків та компаній, представлених у місті;
- обсяг оброблюваних міжнародних транзакцій.

The Banker's IFCI є важливим інструментом для аналізу того, які міста реально відіграють провідну роль у світовій фінансовій системі, адже він дозволяє оцінити інституційну стійкість та фінансову зрілість конкретного центру [32].

GGFI - це міжнародний рейтинг, який оцінює фінансові центри світу за рівнем розвитку та конкурентоспроможності у сфері зелених фінансів. Основна мета індексу - визначити, які міста та фінансові хаби є лідерами у підтримці сталого розвитку, фінансуванні екологічних проектів, впровадженні кліматичних стандартів та інновацій у сфері ESG (Environmental, Social, Governance). Індекс публікується з 2018 року та оновлюється двічі на рік. Методологія GGFI поєднує понад 130 кількісних індикаторів (законодавство, обсяги зелених інструментів, інвестиції в чисту енергетику тощо) та експертні оцінки глибини й якості фінансової екосистеми [33].

GGFI виконує важливі функції: забезпечує прозорість ринку, стимулює конкуренцію між центрами, слугує орієнтиром для інвесторів, урядів і фінансових установ. Серед лідерів рейтингу - Лондон, Люксембург і Сінгапур, які активно впроваджують зелені фінансові інструменти та підтримують кліматичні ініціативи. Попри певні виклики (відсутність єдиних стандартів, greenwashing, нестача звітності), GGFI відіграє ключову роль у розвитку глобальної екосистеми зелених фінансів.

Global Liveability Index, розроблений Economist Intelligence Unit (аналітичний підрозділ The Economist Group), спочатку створювався для оцінки якості життя в містах, однак дедалі частіше використовується для комплексної оцінки фінансової та соціальної привабливості міст. Вимірює стабільність, охорону здоров'я, культуру, інфраструктуру та доступ до освіти. Шкала оцінювання варіюється від 0 до 100 балів. Міста з високими показниками приваблюють іноземні інвестиції завдяки комфорту проживання та розвитку людського капіталу

[34]. Врахування людського фактору, що є критично важливим для компаній, які планують розміщення штаб-квартир або офісів у нових фінансових юрисдикціях.

Для більш глибокого розуміння позиціонування та конкурентних переваг фінансових центрів доцільно розглянути альтернативні аналітичні інструменти, що доповнюють загальні рейтинги. У табл. 1.5 нижче представлено порівняння трьох вищезгаданих індексів.

Таблиця 1.5 - Порівняння альтернативних індексів

Індекс	Основний фокус	Джерело даних	Унікальність підходу
The Banker's Index	Банківські операції та інституції	Звіти банків, національні статистики	Концентрація на класичній банківській системі
The Global Green Finance Index	Глибина й якість зеленого фінансування	Опитування експертів, 130 глобальних індикаторів	Оцінка глибини, так і якості зеленого фінансування у фінансових центрах
Global Livability Index	Якість життя	Аналітика EIU, урядова статистика	Врахування соціальних і гуманітарних критеріїв

Джерело: складено автором на основі [32-34]

З табл. 1.5 можна зробити висновок, що альтернативні рейтинги не лише доповнюють традиційні індекси, як-от GFCI, а й дають змогу побачити іншу сторону фінансової привабливості центрів - від технологічної інноваційності до зручності проживання для мешканців і працівників та якості зеленого фінансування.

Світовий фінансовий центр - це не просто територіальна одиниця з розвиненим фінансовим ринком. Це складний багаторівневий механізм, що поєднує банківську систему, ринок цінних паперів, страхові компанії, фонди, біржі, консалтингові структури, аудиторські фірми та інші елементи фінансової

інфраструктури. У межах такого центру здійснюється значна частка міжнародних операцій, формуються глобальні фінансові тренди, відбувається циркуляція інвестицій і капіталів між країнами й континентами.

У теоретичному аспекті світові фінансові центри слід розглядати як складні економічні утворення, що інтегрують фінансову інфраструктуру, управлінські практики, правову систему та інноваційне середовище. Їхнє успішне функціонування забезпечує стабільність та розвиток глобальної фінансової архітектури, сприяє посиленню транснаціональної співпраці та створює умови для ефективного розподілу ресурсів у світовому масштабі.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ СВІТОВИХ ФІНАНСОВИХ ЦЕНТРІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

2.1. Порівняльна характеристика головних міжнародних фінансових центрів

Для дослідження сучасних фінансових центрів найбільш доцільними способами є аналіз даних глобального індексу фінансових центрів (GFCI) та рейтинг міжнародних фінансових центрів.

Глобальний індекс фінансових центрів є найбільш авторитетним у світі порівнянням конкурентоспроможності провідних фінансових центрів. GFCI публікується компанією Z/Yen Partners у співпраці з Китайським інститутом розвитку. 20 березня 2025 року було опубліковано 37 видання глобального індексу фінансових центрів (GFCI 37).

За станом на 20 березня 2025 року рейтинг GFCI 37 демонструє географічну диверсифікацію провідних фінансових центрів світу, які охоплюють три основні макрорегіони: Азія/Тихоокеанський регіон - 6 міст у топ-15 (Гонконг, Сінгапур, Шанхай, Сеул, Пекін, Токіо); Західна Європа - 4 міста (Лондон, Дублін, Париж, Амстердам); Північна Америка - 2 міста (Нью-Йорк, Вашингтон); Близький Схід і Африка - 3 міста, 2 з яких в нижній частині списку (Абу-Дабі, Маврикій) (табл. 2.1). Це свідчить про стратегічне посилення Азії як центру глобальних фінансів, що конкурує з традиційно домінуючими західними хабами.

Нью-Йорк (769 балів) і Лондон (762) традиційно утримують лідерські позиції у рейтингу. Нью-Йорк - це найбільший центр ринків капіталу та інвестиційних банків, у той час як Лондон є осередком валютних, деривативних та страхових операцій. Гонконг (760) та Сінгапур (750) підтверджують статус Азії як другого глобального полюсу фінансової сили.

Таблиця 2.1 - Лідери глобальних світових фінансових центрів згідно з GFCI 37

Місце у рейтингу	Фінансовий центр	Рейтинг GFCI 37	Регіон
1	Нью-Йорк	769	Північна Америка
2	Лондон	762	Західна Європа
3	Гонконг	760	Азія/Тихоокеанський регіон
4	Сінгапур	750	Азія/Тихоокеанський регіон
8	Шанхай	744	Азія/Тихоокеанський регіон
10	Сеул	742	Азія/Тихоокеанський регіон
12	Дубай	740	Близький Схід і Африка
13	Вашингтон	739	Північна Америка
14	Дублін	738	Західна Європа
17	Париж	735	Західна Європа
18	Амстердам	734	Західна Європа
20	Пекін	732	Азія/Тихоокеанський регіон
22	Токіо	730	Азія/Тихоокеанський регіон
38	Абу-Дабі	714	Близький Схід і Африка
58	Маврикій	694	Близький Схід і Африка

Джерело: складено автором на основі [1]

Азія представлена 4-ма потужними центрами, зокрема:

- Шанхай (744) - центр ринку капіталу КНР, поступово лібералізує фінансовий сектор;
- Сеул (742) - центр інноваційного банкінгу та фінтеху;
- Пекін (732) - сильний адміністративний центр із державними банками та регуляторами;
- Токіо (730) - спадкоємець фінансової могутності Японії.

Цей регіон демонструє стратегічне зростання на фоні цифровізації, фінансових реформ і регіональної інтеграції, наприклад, через ASEAN або RCEP.

Дубай (740) є найсильнішим гравцем серед країн Близького Сходу і Північної Африки, поступово перетворюючись на центр ісламських фінансів, фінтеху та хаб для країн з обмеженим доступом до західних ринків. Абу-Дабі (714) та Маврикій (694) мають нижчі позиції, але демонструють зростаючу активність у напрямі створення сприятливого регуляторного середовища.

Лондон утримує другу позицію, однак наслідки Brexit поступово знижують конкурентні переваги. Дублін, Париж, Амстердам - країни ЄС, що виграли частину обсягів фінансових операцій після виходу Великобританії з ЄС. Водночас жоден із них не наблизився до рівня Лондона, що свідчить про структурну складність дублювання масштабів та інфраструктури Лондона.

Вашингтон (739) вказує на поступове формування додаткового фінансового полюсу в США, можливо, завдяки присутності регуляторів, міжнародних організацій (Світовий банк, МВФ), аналітичних центрів.

Між першим (Нью-Йорк – 769) і 22-м місцем (Токіо – 730) - різниця лише 39 балів, що свідчить про тенденцію до вирівнювання показників серед провідних фінансових центрів. Це також відображає високу мобільність капіталу та знань, яка дозволяє новим гравцям наближатися до традиційних лідерів.

У контексті глобалізації фінансових ринків та зростаючої конкуренції між провідними містами світу особливого значення набуває моніторинг змін у позиціях світових фінансових центрів. Рейтинги GFCI дозволяють оцінити не лише поточний стан центрів, а й виявити тренди, динаміку зміщення лідерів та нові виклики, які постають перед ними в умовах швидкоплинного глобального середовища. Саме тому аналіз динаміки глобальних фінансових центрів у період 2021–2025 рр. дає змогу прослідкувати, як змінювалася конфігурація фінансової мапи світу під впливом таких чинників, як цифровізація, геополітична нестабільність, економічне відновлення після пандемії COVID-19, а також посилення ролі нових фінансових хабів, зокрема в Азії та на Близькому Сході (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 - Динаміка глобальних світових фінансових центрів згідно з рейтингами GFCI у період 2021-2025 рр.

Місто	2021 (місце/бал)	2022 (місце/бал)	2023 (місце/бал)	2024 (місце/бал)	2025 (місце/бал)
Нью-Йорк	1 / 764	1 / 760	1 / 763	1 / 764	1 / 769
Лондон	2 / 743	2 / 731	2 / 744	2 / 747	2 / 762
Гонконг	4 / 741	4 / 725	4 / 741	3 / 742	3 / 760
Сінгапур	5 / 740	3 / 726	3 / 742	4 / 741	4 / 750
Шанхай	3 / 742	6 / 723	7 / 733	6 / 740	8 / 744
Сеул	16 / 713	11 / 718	11 / 729	10 / 735	10 / 742
Дубай	19 / 710	17 / 712	21 / 719	20 / 724	12 / 740
Вашингтон	14 / 715	15 / 714	8 / 732	12 / 733	13 / 739
Дублін	48 / 650	49 / 679	25 / 712	25 / 719	14 / 738
Париж	25 / 699	10 / 719	15 / 725	14 / 731	17 / 735
Амстердам	28 / 695	19 / 710	15 / 672	24 / 720	18 / 734
Пекін	6 / 737	8 / 721	19 / 721	15 / 730	20 / 732
Токіо	7 / 736	16 / 713	20 / 720	19 / 725	22 / 729
Абу-Дабі	38 / 675	32 / 697	35 / 702	37 / 707	38 / 714
Маврикій	89 / 573	92 / 595	68 / 666	61 / 683	58 / 694

Джерело: складено автором на основі [35]

Нью-Йорк і Лондон стабільно займають перші місця протягом усього періоду. Нью-Йорк займає перше місце з незначним, але стабільним зростанням балів (з 764 до 769). Лондон також демонструє зростання (з 743 до 762), скорочуючи відставання від Нью-Йорка (див. табл. 2.2).

Гонконг і Сінгапур залишаються в топ-5, але між ними відбувається ротація: Гонконг збільшується з 4-го на 3-є місце, а Сінгапур зростає з 5-го на 4-те. Це може бути наслідком змін у регіональній економіці чи політиці.

Дублін - найбільш вражаючий приклад зростання: з 48-го місця в 2021 році до 14-го в 2025 році, а його бал підвищився з 650 до 738. Це результат про значні позитивні зміни в економіці, інвестиційному кліматі чи інфраструктурі міста.

Сеул і Дубай також демонструють суттєве зростання: Сеул піднявся з 16-го на 10-те місце, а Дубай - з 19-го на 12-те. Їхні бали зросли відповідно з 713 до 742 і з 710 до 740, що вказує на посилення їхньої ролі у світовій економіці.

Амстердам піднявся з 28-го на 18-те місце, а його бал зріс з 695 до 734, що також є позитивною динамікою.

Шанхай, навпаки, втрачає позиції: з 3-го місця у 2021 році до 8-го у 2025 році, хоча його бал залишається досить високим (з 742 до 744). Це може бути наслідком зовнішніх внутрішніх викликів, таких як регуляторні зміни, економічний тиск або конкуренція з боку інших міст.

Деякі міста, як-от Пекін і Токіо, демонструють незначне зниження позицій або стагнацію, що може свідчити про необхідність реформ чи оновлення стратегії розвитку.

Динаміка лідерів GFCI у 2021–2025 рр. свідчить про збереження домінування Нью-Йорка та Лондона, але водночас про посилення ролі Азії у світових фінансах. Зростання Сінгапуру, Гонконгу, Шанхаю, Сеулу та Дубаю відображає глобальні економічні зрушення, а підйом Абу-Дабі та Маврикію - нові тенденції у фінансовій географії світу. Європейські центри залишаються важливими, але їхня частка у глобальному фінансовому впливі поступово зменшується. Водночас, зростає значення регіональних і спеціалізованих центрів, що свідчить про дедалі більшу диверсифікацію глобального фінансового простору.

У контексті глобальної конкуренції між світовими фінансовими центрами, регіон Північної Америки традиційно зберігає провідні позиції. Завдяки потужній економічній базі, розвиненій фінансовій інфраструктурі та високому рівню інновацій, саме тут зосереджені одні з найвпливовіших гравців світового фінансового ринку. Фінансові центри Північної Америки займають найвищі рейтингові позиції серед світових регіонів у рейтингу GFCI 37. Зокрема, 4 фінансові центри Північної Америки входять до першої десятки світових фінансових центрів, а 14 з них потрапляють до ТОП-50 (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 - Рейтинг фінансових центрів Північної Америки згідно з GFCI 37

Місце у рейтингу	Фінансовий центр	Рейтинг GFCI 37	Зміна в рейтингу (+\ -)	Зміна в балах (+\ -)
1	Нью-Йорк	769	0	+6
5	Сан-Франциско	749	0	+7
6	Чикаго	746	0	+6
7	Лос-Анджелес	745	0	+6
13	Вашингтон, округ Колумбія	739	-1	+11
19	Бостон	733	+3	+16
23	Торонто	729	0	+13
26	Маямі	726	+10	+23
27	Монреаль	725	-3	+10
31	Ванкувер	721	+11	+24
36	Сан-Дієго	716	-15	-2
42	Атланта	710	-1	+12
43	Міннеаполіс / Сент-Пол	709	-10	+3
44	Калгарі	708	-6	+7

Джерело: складено автором на основі [1]

За станом на березень 2025 року фінансові центри Північної Америки демонструють високу конкурентоспроможність, займаючи лідируючі позиції у рейтингу (див. табл. 2.3).

Нью-Йорк залишається на першому місці, а Сан-Франциско, Чикаго, Лос-Анджелес, Вашингтон та Бостон входять до топ-20, підкреслюючи значний вплив Північної Америки на світову фінансову систему. Також, спостерігається позитивна динаміка у зміні балів. Причиною є швидке відновлення після економічних потрясінь, стабільна макроекономічна ситуацією, інвестиції в

цифрову інфраструктуру, інноваційні фінансові технології та зростання довіри інвесторів до фінансових ринків регіону.

Західна Європа традиційно посідає провідні позиції у глобальній фінансовій системі, що підтверджується даними GFCI 37. Серед регіонів найбільша кількість фінансових центрів знаходиться в Західній Європі, загальна кількість яких станом на березень 2025 року становила 33 фінансові центри, серед яких найбільш відомими є Лондон, Цюрих, Франкфурт, Париж та Амстердам (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 - Рейтинг фінансових центрів Західної Європи згідно з GFCI 37

Місце у рейтингу	Фінансовий центр	Рейтинг GFCI 37	Зміна в рейтингу (+\ -)	Зміна в балах (+\ -)
2	Лондон	762	0	+12
11	Франкфурт	741	-1	+11
14	Дублін	738	0	+13
15	Женева	737	-2	+11
16	Люксембург	736	+3	+16
17	Париж	735	-2	+11
18	Амстердам	734	+9	+22
21	Цюрих	731	-4	+9
25	Джерсі	727	+5	+18
29	Единбург	723	0	+13

Джерело: складено автором на основі [1]

Відповідно до табл. 2.4, Західна Європа представлена широким спектром фінансових центрів, із домінуванням таких міст, як Лондон, що займає друге місце у світі, Франкфурт і Дублін. Західноєвропейські фінансові центри демонструють змішану динаміку - як зростання, так і зниження рейтингів, зокрема Париж, Копенгаген і Цюрих, де зниження рейтингів є помітним. З іншого боку, кілька міст,

зокрема Стокгольм і Рим, відзначаються позитивною динамікою, покращуючи свої позиції. Зростання балів GFCI країн Західної Європи пов'язане з їхньою здатністю адаптуватися до глобальних фінансових трендів, поєднуючи традиції банківської надійності з інноваційною діджиталізацією ринку.

Азія продовжує зміцнювати свої позиції на світовій фінансовій арені, що яскраво відображено GFCI 37. Регіон виступає одним із найдинамічніших у глобальній фінансовій системі, демонструючи значне зростання впливу та привабливості для інвесторів і фінансових інституцій. У 2025 році в регіоні Азії/Тихого океану було представлено 30 фінансових центрів. Найвищі позиції в рейтингу займають такі фінансові центри, як Гонконг, Сінгапур, Шанхай, Шеньчжень та Сеул, що демонструє табл. 2.5.

Таблиця 2.5 - Рейтинг світових фінансових центрів Азії/Тихого океану згідно з GFCI 37

Місце у рейтингу	Фінансовий центр	Рейтинг GFCI 37	Зміна в рейтингу (+\ -)	Зміна в балах (+\ -)
3	Гонконг	760	0	+11
4	Сінгапур	750	0	+3
8	Шанхай	744	0	+6
9	Шеньчжень	743	0	+11
10	Сеул	742	+1	+13
20	Пекін	732	-2	+11
22	Токіо	730	-2	+11
24	Пусан	728	+1	+14
28	Мельбурн	724	+4	+17
30	Сідней	722	-2	+11

Продовження таблиці 2.5

34	Гуанчжоу	718	0	+13
35	Циндао	717	-4	+9
39	Ченду	713	0	+13
40	Осака	712	+4	+17
46	GIFT City- Гуджарат	706	+6	+19
49	Веллінгтон	703	-3	+10
51	Куала Лумпур	701	+8	+21
52	Мумбаї	700	+2	+15

Джерело: складено автором на основі [1]

Фінансові центри Азії/Тихого океану продовжують демонструвати значну активність на глобальній фінансовій арені, хоча їх позиції у порівнянні з іншими регіонами зазнали певних змін. Сінгапур, Гонконг, Шанхай, Шеньчжень та Сеул залишаються лідерами серед фінансових центрів цього регіону, зберігаючи високі рейтингові позиції в ТОП-10 (див. табл. 2.5). Однак, кілька інших центрів, таких як Шанхай та Сеул, втратили деякі позиції в порівнянні з попередніми роками. Варто відзначити зростання деяких менш відомих фінансових центрів, таких як Мумбаї та GIFT City в Гуджараті, які продемонстрували позитивну динаміку в своєму рейтингу. Тим часом, деякі міста, зокрема Куала-Лумпур, зазнали значного зниження, що може свідчити про зміну глобальних фінансових тенденцій і зміну привабливості цих центрів для інвесторів. Ці зміни можуть бути результатом як внутрішніх факторів (економічний розвиток, політична стабільність, інноваційні досягнення), так і глобальних економічних змін, які змушують фінансові центри адаптуватися до нових реалій світової економіки.

Окрім GFCI, Індекс міжнародних фінансових центрів (IFCI) також є одним із авторитетних для порівняння конкурентоспроможності провідних фінансових

центрів у всьому світі. Його публікує журнал CEOWORLD у співпраці з CEO Policy Institute.

IFCI, складений журналом CEOWORLD, ранжує 115 фінансових центрів, базуючись на відгуках тисяч фахівців у галузі фінансових послуг та банківської сфери. Індекс міжнародних фінансових центрів оцінює конкурентоспроможність фінансових центрів по всьому світу, використовуючи дані з опитувань та понад 50 індексів різних організацій, таких як ОЕСР, Світовий банк і Economist Intelligence. Індекс також прогнозує майбутню конкурентоспроможність і ранжує фінансові центри за 50 факторами, що охоплюють різні аспекти, такі як бізнес-середовище, фінансова активність, ринок капіталу, доступність людського капіталу та репутація [36].

Огляд змін у рейтингу IFCI за 2022 та 2025 рр. дає змогу не лише простежити зрушення лідерів, але й зрозуміти вплив таких ключових факторів, як цифровізація фінансових послуг, геополітичні виклики, наслідки пандемії COVID-19 та зміни в глобальній торгівлі капіталом. Такий п'ятирічний аналіз, який наведено у табл. 2.6 допомагає виявити сталі тренди, що формують майбутнє світових фінансових центрів, та оцінити їхню конкурентоспроможність у мінливому глобальному середовищі.

Таблиця 2.6 - Динаміка лідерів глобальних світових фінансових центрів згідно з рейтингами IFCI за 2022 та 2025 рр.

Місто	2022	2025
Нью-Йорк	957	960
Сінгапур	956	957
Лондон	960	956
Амстердам	947	948
Гонконг	948	947
Цюрих	944	944
Париж	935	941

Продовження таблиці 2.6

Люксембург	932	935
Токіо	941	932
Дубай	922	929
Лос-Анджелес	923	923
Сан-Франциско	920	922
Мюнхен	929	920
Франкфурт	918	918
Пекін	915	915
Стокгольм	914	914
Женева	911	911
Брюссель	910	910
Бостон	908	908
Абу-Дабі	905	905
Мадрид	904	904
Чикаго	900	900
Сеул	898	898
Шеньчжень	897	897
Вашингтон, D.C.	896	896
Единбург	884	884
Торонто	883	883
Сідней	882	882

Джерело: складено автором на основі [36;37]

Примітка. Дані за 2021, 2023 та 2024 роки відсутні, тому таблицю сформовано без урахування цих років.

Нью-Йорк, Сінгапур і Лондон незмінно залишаються в трійці лідерів, хоча між ними відбуваються незначні зміни в балах і місцях. В цілому, розрив між першими п'ятьма містами залишається мінімальним, що займається про високу

конкуренцію та такий рівень розвитку фінансової інфраструктури, інновацій та ділового середовища (див. табл. 2.6).

Нью-Йорк демонструє поступове, але впевнене зростання балів, що дозволяє йому отримати перше місце у 2025 році. Це показує глобальну роль як центру капіталу, його інвестицій, інноваційних фінансових технологій і високого ринку цінних паперів. Нью-Йорк виграє завдяки масштабності ринку, наявності провідних фінансових інститутів, розвиненій екосистемі стартапів і стабільній регуляторній політиці.

Сінгапур поступово зміцнює свої позиції, скорочуючи відставання від Нью-Йорка та Лондона. Його успіх пояснюється стратегічним розташуванням, прозорою регуляторною системою, акцентом на цифрових фінансах, FinTech та залученні міжнародних інвесторів. Сінгапур стає ключовим фінансовим хабом для Азії, особливо в умовах зростання економіки регіону.

Лондон зберігає високі позиції, хоча його рейтинг зростає, що частково пов'язано з наслідками Brexit, внутрішньою частиною європейського ринку та зниженням конкуренції з боку азійських центрів. Протест Лондон залишається провідним центром для міжнародних банків, страхових компаній, ринку деривативів і валютних операцій.

Амстердам і Гонконг стабільно входять до топ-5, демонструючи незначні коливання балів. Амстердам грає від переорієнтації частини фінансових потоків після Brexit, а Гонконг - від ролі фінансового мосту між Китаєм і світом, попри політичні виклики.

Цюрих і Париж зростають нарошують бали, що протистоять про зростання їхньої ролі як європейських фінансових центрів, особливо у сфері управління активами, приватного банкінгу та страхування. Париж виграє від переміщення частини фінансових інститутів із Лондона.

Люксембург зберігає стабільно високі позиції за рахунок спеціалізації на інвестиційних фондах, управлінських активах та сприятливому податковому кліматі.

Токіо демонструє поступове зниження балів, що може бути пов'язано з демографічними викликами, меншою гнучкістю регуляторного середовища та конкуренцією з боку інших азійських центрів.

Дубай завершив свою позицію, що відображає його амбіції стати провідним фінансовим хабом Близького Сходу, завдяки інвестиціям в інфраструктуру, інноваціям та залученню міжнародного капіталу.

Лос-Анджелес і Сан-Франциско зберігають стабільні позиції, що говорять про зацікавленість західного узбережжя США для венчурного капіталу, технологічних інновацій і фінансових послуг, орієнтованих на нові ринки.

Мюнхен і Франкфурт залишаються ключовими фінансовими центрами Німеччини та Європи, зосереджуючись на банківських, страхових та інвестиційних послугах.

Пекін і Стокгольм демонструють стабільність, що негативно впливає на поступове зростання ролі Китаю у світовій фінансовій системі та посилення позицій скандинавських країн у сфері фінансових інновацій.

Порівнюючи рейтинги GFCI та IFCI, можна побачити, що хоч методики оцінювання і різняться, список лідерів залишається стабільним - Нью-Йорк, Лондон, Сінгапур і Гонконг тримаються на вершині. Це підтверджує їхню сильну позицію як глобальних фінансових центрів з потужною інфраструктурою, діловим середовищем і впливом на світову економіку.

Водночас різні підходи в обох рейтингах (GFCI більше фокусується на суб'єктивних оцінках експертів, а IFCI - на жорстких показниках) дозволяють побачити деякі цікаві зміщення. Наприклад, міста з новими економіками - Дубай, Шеньчжень, Сеул - поступово підтягуються до міст-лідерів, що говорить про зміни у глобальній фінансовій географії.

Загалом, така порівняльна характеристика допомагає краще зрозуміти, хто грає вирішальну роль у світових фінансах, а також звертає увагу на нові регіональні центри, які поступово зміцнюють свої позиції. Це ще раз підкреслює, що фінансовий ландшафт постійно змінюється, і щоб залишатися на плаву - треба швидко адаптуватись до нових умов.

2.2. Новітні фактори конкурентоспроможності міжнародних фінансових центрів

Світові фінансові центри відіграють ключову роль у глобальній економіці, забезпечуючи доступ до капіталу, фінансових послуг і технологічних інновацій. Однак, у сучасних умовах їхня конкурентоспроможність визначається не лише традиційними факторами, такими як податкова політика чи фінансова інфраструктура, але й новітніми викликами та можливостями. До таких факторів належать геополітичні ризики, розвиток фінансових технологій (фінтех), регуляторні вимоги, рівень цифровізації та популяризація «зеленого фінансування» [38].

Геополітичні ризики стають одним із ключових викликів для міжнародних фінансових центрів. Санкційна політика, торговельні війни та нестабільність у різних регіонах можуть значно змінити структуру фінансових потоків. Наприклад, фінансові центри, що працюють з країнами під санкціями, наприклад Тегеран, стикаються з обмеженнями доступу до міжнародних ринків капіталу. Зростаюча геополітична напруженість змушує компанії та інвесторів шукати нові безпечніші юрисдикції для ведення бізнесу. Це, у свою чергу, стимулює перерозподіл фінансових потоків на користь стабільніших регіонів.

Крім того, запровадження санкцій може призводити до технологічної ізоляції певних фінансових центрів, ускладнюючи їх інтеграцію в глобальні фінансові системи. Наприклад, обмеження доступу до міжнародних платіжних систем, як-от SWIFT, серйозно впливає на ефективність фінансових операцій та призводить до формування альтернативних фінансових механізмів. У відповідь на санкційний тиск деякі країни створюють власні фінансові інфраструктури, що, своєю чергою, змінює традиційну конкурентну карту міжнародних фінансових центрів [39]. Геополітичні чинники, що впливають на діяльність міжнародних фінансових центрів, представлені в табл. 2.7.

Таблиця 2.7 - Вплив геополітичних проблем на міжнародні фінансові центри

Фактор	Вплив на МФЦ
Санкції	Обмеження доступу до міжнародних ринків, зниження інвестиційної привабливості
Політична нестабільність	Відтік капіталу, зниження довіри інвесторів
Торговельні війни	Перерозподіл фінансових потоків, зростання регуляторного тиску
Розрив дипломатичних відносин	Погіршення міжнародного співробітництва, складність ведення транскордонного бізнесу
Регуляторні обмеження через безпекові загрози	Посилення контролю за фінансовими операціями, зниження швидкості транзакцій

Джерело: складено автором на основі [40]

Загалом, виходячи з інформації, наведеної у табл. 2.7, можна зробити висновок, що міжнародні фінансові центри змушені адаптуватися до змін у світовому геополітичному ландшафті. Деякі з них, такі як Сінгапур або Дубай, намагаються зберігати нейтральну позицію, що дозволяє їм приваблювати капітал навіть під час глобальної нестабільності. Інші центри, що піддаються політичному тиску, втрачають позиції на користь альтернативних юрисдикцій [41].

Розвиток фінансових технологій значно впливає на міжнародні фінансові центри, забезпечуючи нові можливості для автоматизації фінансових послуг, розширення доступу до капіталу та зниження транзакційних витрат. МФЦ активно інвестують у цифрові платформи, мобільні банківські сервіси, системи електронних платежів і блокчейн-технології. Наприклад, Лондон, Нью-Йорк та Сінгапур визнані світовими лідерами у сфері фінтеху завдяки сприятливій регуляторній політиці та підтримці інноваційних стартапів. Впровадження таких технологій, як блокчейн, штучний інтелект (ШІ) та великі дані (Big Data), дозволяє фінансовим установам працювати ефективніше, покращувати рівень обслуговування клієнтів і зменшувати операційні ризики [42]. Табл. 2.8 ілюструє,

як фінансові технології впливають на конкурентоспроможність світових фінансових центрів.

Таблиця 2.8 - Вплив фінансових технологій на конкурентоспроможність СФЦ

Фінтех-інновація	Вплив на СФЦ
Блокчейн	Підвищення прозорості, зниження витрат на транзакції, швидкі міжнародні перекази
Штучний інтелект	Автоматизація фінансових процесів, персоналізація послуг, виявлення шахрайства
Big Data	Аналіз ринкових трендів, прогнозування фінансових ризиків, підвищення ефективності управління капіталом
Хмарні технології	Оптимізація інфраструктури фінансових установ, зниження витрат на обслуговування ІТ-систем
Фінансові API	Підвищення інтеграції між банками, фінтех-компаніями та сторонніми сервісами

Джерело: складено автором на основі [42,43]

Враховуючи дані з табл. 2.8, доцільно сказати, що розвиток фінансових технологій сприяє підвищенню конкурентоспроможності міжнародних фінансових центрів, дозволяючи їм впроваджувати інноваційні рішення, що покращують ефективність операцій та привабливість для інвесторів.

У сучасному фінансовому середовищі рівень цифровізації та захисту від кіберзагроз є критично важливими факторами конкурентоспроможності світових фінансових центрів. Цифровізація дозволяє фінансовим установам оптимізувати операції, покращувати обслуговування клієнтів та впроваджувати інноваційні фінансові продукти, такі як інтернет-банки, Р2Р-страхування, мобільні платформи для оплати, електронні гаманці, ідентифікація через біометрію, а також створення умови для інклюзивного доступу до фінансових ресурсів. Водночас високий рівень кібербезпеки гарантує надійний захист фінансових активів і персональних даних, що є основою довіри з боку інвесторів та клієнтів. Системи кібербезпеки, що ефективно захищають від атак та зловмисних вторгнень, наприклад шифрування

даних, багаторівневі системи автентифікації, інтелектуальні системи виявлення загроз. стають одним із головних критеріїв при виборі місця для ведення бізнесу [44-45].

СФЦ, які мають передові цифрові платформи та здатність швидко адаптуватися до нових технологій, приваблюють більше міжнародних компаній та інвесторів, оскільки вони забезпечують зручність, доступність і безпеку фінансових послуг. Впровадження новітніх технологій, таких як цифрові валюти, дозволяє знизити залежність від традиційних фінансових інструментів і банківських послуг, відкриваючи нові можливості для міжнародних транзакцій та інвестицій. Крім того, автоматизація фінансових процесів дає змогу знижувати операційні витрати та підвищувати ефективність, що є важливим фактором у підвищенні конкурентоспроможності.

Застосування цифрових технологій у міжнародних фінансових центрах у 2025 році наведено в табл. 2.9.

Таблиця 2.9 - Впровадження цифрових рішень у світових фінансових центрах у 2025 р.

Місто	Основне цифрове рішення	Рівень впровадження	Ключова ініціатива/платформа
Нью-Йорк	Fintech, AI, Blockchain, CBDC, Open Banking	Дуже високий	FedNow, JPM Coin, Plaid, NYDFS Sandbox
Лондон	Fintech, Open Banking, RegTech, Digital ID	Дуже високий	Open Banking UK, FCA Sandbox, Digital Sandbox
Гонконг	e-CNY інтеграція, Blockchain, Smart Contracts	Високий	e-HKD Pilot, HKMA Fintech Supervisory Sandbox
Сінгапур	AI, Blockchain, Digital Banking, CBDC	Дуже високий	Project Ubin, MAS Fintech Regulatory Sandbox
Шанхай	CBDC (e-CNY), AI, Big Data, Blockchain	Високий	e-CNY, Shanghai Data Exchange
Дублін	Fintech, Cloud Banking, Digital Payments	Середній	IDA Ireland Fintech Hub

Продовження таблиці 2.9

Дубай	Blockchain, Digital Assets, AI	Високий	Dubai Blockchain Strategy, DIFC Innovation Hub
Токіо	Digital Yen, AI, Fintech	Середній	BOJ Digital Yen Pilot, FSA Fintech Hub
Сеул	Digital Won, Blockchain, AI	Високий	KFTC Open Banking, Seoul Fintech Lab

Джерело: складено автором на основі [46-54]

Табл. 2.9 демонструє, що цифровізація та кібербезпека значно змінюють структуру і функціонування міжнародних фінансових центрів. Вони сприяють створенню більш гнучких і ефективних фінансових екосистем, що відкривають нові можливості для інвесторів і споживачів, а також підвищують загальний рівень безпеки фінансових операцій.

Протягом останнього десятиліття на ринку спостерігається суттєве зростання попиту на зелені облігації, збільшення кількості екологічно орієнтованих інвестиційних фондів та посилення впливу інвесторів, що фокусуються на принципах ESG. Це свідчить про створення нового сегмента у глобальній фінансовій системі, який зосереджується на сталому розвитку. Екологічні, соціальні та управлінські аспекти, що раніше були менш значущими для багатьох компаній, сьогодні стали ключовими при ухваленні інвестиційних рішень і визначенні стратегій розвитку на світовому фінансовому ринку.

Одними з найбільш важливих міжнародних стандартів, що визначають «зелені» фінансові інструменти, є Climate Bonds Standard, який був розроблений Climate Bonds Initiative, а також рекомендації Міжнародної асоціації капітальних ринків (ICMA). Ці рекомендації надають чіткі критерії для випуску зелених облігацій, сприяючи стандартизації та узгодженості фінансових операцій у цій сфері. Вони забезпечують гарантії, що зібрані кошти будуть спрямовані на екологічно сталий розвиток, що є важливим аспектом для інвесторів, орієнтованих на ESG-принципи [55].

Важливу роль у цьому відіграють фінансові інструменти, такі як зелені облігації, екологічні фонди та інші інноваційні продукти, спрямовані на сталий розвиток. Однією з основних ініціатив у цій сфері є FC4S (Financial Centres for Sustainability), що об'єднує фінансові центри, які активно сприяють розвитку сталого фінансування.

FC4S (Financial Centres for Sustainability) - це міжнародна мережа фінансових центрів, спрямована на прискорення розвитку сталого фінансування через співпрацю, обмін досвідом та спільні ініціативи. FC4S була створена в 2017 році під час головування Італії в G7 і офіційно запущена в 2018 році. Мережа об'єднує 44 фінансові центри з усього світу, що разом управляють понад 76,4 трильйонами доларів США капіталізації ринку акцій - це близько 80% світового ринку акцій. Мережа працює під егідою Програми розвитку ООН (UNDP), що надає їй ресурсну та організаційну підтримку [56].

Основна мета FC4S - прискорити впровадження сталого фінансування, допомагаючи фінансовим центрам оцінювати поточний стан сталого фінансування, залучати місцеві інституції та впливати на політику, сприяти трансформації ринків у напрямку сталого розвитку. Мережа надає фінансовим центрам інструменти для оцінки їхнього прогресу, включаючи Програму оцінки (Assessment Programme), яка дозволяє визначити рівень розвитку сталого фінансування в кожному центрі. До складу FC4S входять 45 фінансових центрів з різних регіонів.

- Європа: Лондон, Париж, Люксембург, Франкфурт, Цюрих, Женева, Мілан, Стокгольм, Барселона, Лісабон.
- Азія: Сінгапур, Шанхай, Гонконг, Сеул, Куала-Лумпур.
- Північна Америка: Нью-Йорк, Торонто, Монреаль.
- Африка: Кігалі, Лагос, Абіджан.
- Латинська Америка: Ріо-де-Жанейро, Мехіко.
- Океанія: Окленд (Нова Зеландія) [56].

Для визначення конкурентоспроможності світових фінансових центрів у сфері «зеленого фінансування» компанія Z/Yen Group розробила Global Green Finance Index (GGFI) - рейтинг міжнародних фінансових центрів, таких як Париж,

Нью-Йорк, Шанхай та інші, оцінюючи їх за сприйнятою якістю та глибиною розвитку зеленого фінансування в кожному з цих місць. Цей рейтинг спрямований на стимулювання обговорення та визначення поняття «зеленого» фінансового центру, а також заохочує фінансові центри змагатися за лідерство в цій важливій сфері. GGFI допомагає підвищити прозорість і конкурентоспроможність, стимулюючи більш активне впровадження екологічно сталих фінансових практик на глобальному рівні. Перше видання Global Green Finance Index було опубліковано 14 березня 2018 року [57].

П'ятнадцяте видання Global Green Finance Index (GGFI 15) було опубліковано 24 квітня 2025 року. В ньому оцінюється рівень екологічного фінансування в 95 великих фінансових центрах по всьому світу. GGFI 15 виступає важливим ресурсом для розробників політик і інвесторів, які прагнуть приймати обґрунтовані рішення у сфері сталого фінансування. Цей індекс забезпечує комплексний аналіз, який допомагає відстежувати тенденції та практики зеленого фінансування, що сприяє їх подальшому розвитку [58]. У табл. 2.10 представлено провідні світові фінансові центри, які у 2025 році вирізняються найвищими показниками у сфері «зелених фінансів».

Таблиця 2.10 - Лідери світових фінансових центрів у сфері «зелених фінансів» на 2025 р.

Світовий фінансовий центр	Місце в рейтингу	Рейтинг GGFI 15	Зміна в рейтингу (+/-)	Зміна в балах (+/-)	Регіон
Лондон	1	598	0	-36	Західна Європа
Цюрих	2	597	0	-36	Західна Європа
Сінгапур	3	592	0	-38	Азія/Тихоокеанський регіон
Женева	4	591	0	-37	Західна Європа
Копенгаген	5	590	+4	-32	Західна Європа
Осло	6	589	+5	-31	Західна Європа

Продовження таблиці 2.10

Стокгольм	7	588	-1	-37	Західна Європа
Монреаль	8	587	+2	-34	Північна Америка
Люксембург	9	586	-1	-37	Західна Європа
Торонто	10	585	+6	-30	Північна Америка
Париж	11	584	+7	-29	Західна Європа
Ванкувер	12	583	+10	-26	Північна Америка
Лугано	13	582	0	-36	Західна Європа
Лос-Анджелес	14	581	-7	-43	Північна Америка
Амстердам	15	580	+8	-28	Західна Європа
Нью-Йорк	16	579	-11	-47	Північна Америка
Брюссель	17	578	+10	-26	Західна Європа
Единбург	18	577	+1	-35	Західна Європа
Вашингтон	19	576	-7	-43	Північна Америка
Мадрид	20	575	+8	-28	Західна Європа

Джерело: складено автором на основі [58]

На основі даних з таблиці 2.10 можна сказати, що Лондон, Цюрих, Сінгапур та Женева зберігають своє лідерство за рахунок потужних фінансових платформ та інвестиційних інструментів для зеленого фінансування. Наприклад, Лондон став головним центром для Green Bond Initiative, а Сінгапур реалізує програму Green and Sustainable Bond Grant Scheme, яка заохочує випуск зелених облігацій. Майже усі західноєвропейські центри, що представлені у рейтингу є містам країн-членів ЄС, у якому діє Європейський зелений курс - це ініціатива Європейського Союзу, спрямована на перетворення Європи на перший у світі кліматично-нейтральний континент до 2050 року, розвиток економіки, покращення здоров'я населення та якості життя, а також вирішення кліматичних та екологічних проблем. Серед

світових центрів Північної Америки фінансові центри Канади займають вищі позиції у рейтингу ніж у США. Ймовірно, причиною є невизначеність щодо майбутнього напрямку політики в США.

Новітні фактори конкурентоспроможності міжнародних фінансових центрів відіграють дедалі важливішу роль у визначенні їхнього місця в глобальній економіці. Геополітичні виклики, розвиток фінтеху, посилення регуляторних вимог і цифровізація суттєво впливають на їхню динаміку. Для збереження конкурентних переваг фінансові центри повинні оперативно адаптуватися до нових умов, впроваджувати технологічні інновації та забезпечувати високий рівень кібербезпеки. Окрім того, важливу роль відіграє розвиток зелених фінансів, які сприяють мобілізації капіталу для екологічно відповідальних проєктів. Інтеграція таких механізмів дозволяє фінансовим центрам відповідати на глобальні виклики кліматичної політики та підвищує їхню привабливість для інвесторів, орієнтованих на сталі екологічні цілі.

2.3. Сучасні тенденції розвитку світових фінансових центрів

У сучасному глобалізованому світі фінансові центри відіграють ключову роль у забезпеченні стабільності та ефективності міжнародної фінансової системи. Зі зростанням конкуренції між містами за статус впливових фінансових хабів, спостерігається посилення трансформаційних процесів, які змінюють як внутрішню структуру центрів, так і їхнє місце у світовому економічному порядку. Сучасні тенденції розвитку світових фінансових центрів охоплюють широке коло напрямів: активне впровадження фінансових технологій (fintech), перехід до сталого розвитку через підтримку «зелених фінансів», цифровізацію послуг, зміцнення нормативно-правових засад, а також зростання впливу нових географічних гравців - зокрема центрів у Азії, Близькому Сході та Африці. Аналіз цих тенденцій дозволяє не лише зрозуміти сучасні виклики й можливості, що

постають перед фінансовими центрами, а й окреслити перспективи їх подальшого розвитку в умовах нестабільного геополітичного та економічного середовища.

Північна Америка, зокрема Нью-Йорк, Лос-Анджелес, Сан-Франциско, Чикаго та Бостон, залишається лідером щодо масштабності ринку, глибокої інтеграції фінансових інновацій, потужної екосистеми венчурного капіталу та високого рівня цифровізації. Нью-Йорк - глобальний центр інвестиційних банків, бірж (NYSE, NASDAQ), хедж-фондів і страхових компаній. Сан-Франциско та Лос-Анджелес - осередки FinTech-стартапів, блокчейн-платформи та венчурного фінансування.

Ключовими проектами розвитку даних світових фінансових центрів є;

- FinTech Innovation Lab New York - акселератор для фінтех-стартапів, який об'єднує банки, інвесторів і технологічні компанії для впровадження інновацій у фінансову сферу;
- Project Helios (Goldman Sachs) - впровадження блокчейн-рішень для оптимізації клірингу та розрахунків на фінансових ринках [59-60].

Європейські фінансові центри адаптуються до наслідків Brexit, посилюючи роль континентальних міст. Лондон залишається провідним, але частина функцій переходить до Амстердама, Парижа, Франкфурта, Люксембургу та Цюриха. Париж і Франкфурт активно залучають фінансові інститути, які переміщують офіси з Лондона. Люксембург і Цюрих зміцнюють позиції у сфері управління активами та приватного банкінгу та впроваджують такі програми, як Euronex Amsterdam - розширення біржової інфраструктури після Brexit, залучення нових IPO та листингів; Paris Green Finance Initiative - розвиток ринку зелених облігацій та ESG-фінансування, що робить Париж лідером у сфері сталого фінансування; Frankfurt Main Finance - платформа для залучення міжнародних банків і фінтех-компаній до Франкфурта [61-63].

Азійські фінансові центри демонструють найдинамічніше зростання. Сінгапур і Гонконг конкурують за статус головного хабу регіону, активно впроваджують цифрові технології, FinTech, блокчейн та ESG-стандарти. Токіо зберігає позиції завдяки масштабності, але поступає за інноваційністю. Китайські

фінансові центри, такі як Пекін, Шеньчжень, Гуанчжоу швидко розвиваються завдяки державній підтримці, розвитку цифрового юаня, інтеграції з глобальними ринками та залученню різноманітних ініціатив, таких як Singapore FinTech Festival - найбільший у світі форум з фінансових інновацій, який щорічно збирає тисячі учасників, Bond Connect (Гонконг–Пекін) - платформа для доступу міжнародних інвесторів до китайських облігацій, Digital Yuan Pilot (Пекін, Шеньчжень) - масштабне тестування цифрової валюти центрального банку Китаю [64-66].

Дубай та Абу-Дабі стають ключовими фінансовими центрами Близького Сходу, залучаючи міжнародний капітал завдяки сприятливому податковому клімату, інвестиціям в інфраструктуру та інновації. Дубай активно розвиває FinTech, цифрові платформи та ринки ісламських фінансів, позиціонуючи себе як місто між Європою, Азією та Африкою.

Ключові проекти світових фінансових центрів Близького Сходу:

- Dubai International Financial Center (DIFC) Innovation Hub - найбільший у регіоні центр для фінтех-стартапів, акселераторів і венчурних фондів;
- ADGM Digital Lab (Абу-Дабі) платформа для тестування та впровадження цифрових фінансових продуктів [52; 67].

Сідней, Торонто та Монреаль демонструють стабільний розвиток, орієнтуючись на інновації, сталий розвиток та інтеграцію з глобальними ринками. Вони активно впроваджують цифрові технології, розвивають ринки капіталу та залучають міжнародних інвесторів завдяки програмам Toronto Financial International (TFI) - платформа для розвитку фінансових інновацій та залучення іноземних інвестицій та Sydney Green Finance Hub - ініціатива з розвитку ринку зелених облігацій та сталого фінансування [68-69].

Світові фінансові центри здійснюють ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування глобальної фінансової системи, що концентрує значні обсяги капіталу, фінансових послуг та інвестиційних потоків. Представлена нижче діаграма рис. 2.1., заснована на даних Duff & Phelps Global Regulatory Outlook 2020, що демонструє погляди на провідні фінансові центри світу у 2020 р.

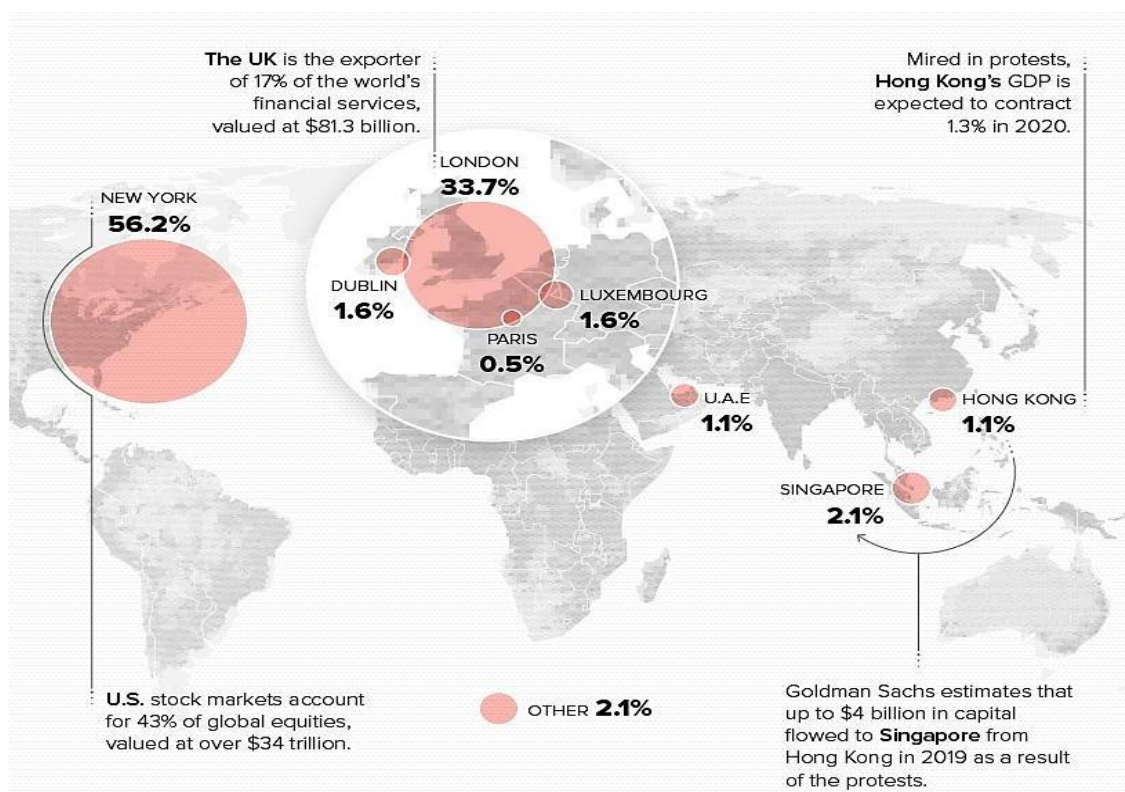

Рисунок. 2.1 – Питома вага світових фінансових центрів в 2020 році

Джерело: [70]

Згідно з рис 2.1. станом на 2020 р. Нью-Йорк і Лондон утримують лідируючі позиції у світовій фінансовій сфері.

Нью-Йорк і на даний момент є центром двох найбільших фондових бірж світу - Нью-Йоркської фондової біржі (NYSE) та NASDAQ. Американські фондові ринки у 2020 році контролювали значну частку - близько 43% глобального ринку акцій, сукупна вартість яких перевищувала 34 трлн доларів. Крім того, Нью-Йорк є осередком діяльності провідних інвестиційних банків, хедж-фондів, приватних інвестиційних компаній і світових рейтингових агентств, що формує унікальну екосистему фінансових послуг [70].

Лондон, зі своєю фондовою біржею, ринкова капіталізація якої у 2020 році перевищувала 5 трлн доларів, залишається глобальним фінансовим центром вже понад два століття. Завдяки розвиненій інфраструктурі, законодавчій стабільності та великому сегменту міжнародних банківських і страхових послуг, Лондон продовжує утримувати ключові позиції в глобальній фінансовій системі. Сполучені

Штати та Велика Британія разом забезпечують понад 40% світового фінансового експорту, що підтверджує їхню роль у глобальному фінансовому ландшафті.

Попри домінування Нью-Йорка та Лондона, інші фінансові хаби продовжують зміцнювати свої позиції. Зокрема, Сінгапур утримує статус провідного світового бізнес-середовища вже понад 15 років поспіль. За даними Economist Intelligence Unit, Сінгапур у 2020 році зберігав репутацію найкращого місця для ведення бізнесу у Азіатсько-Тихоокеанському регіоні і мав залишатися таким щонайменше на найближчі п'ять років. Його стратегічне розташування, сприятливий податковий режим і розвинена інфраструктура роблять його ключовим фінансовим центром в регіоні [70].

Також, разом зі статтею Duff & Phelps Global Regulatory Outlook 2020 про питому вагу глобальних світових фінансових центрів, було опубліковано дослідження (рис. 2.2), де були зроблені припущення щодо питомої ваги глобальних світових фінансових центрів у 2025 році.

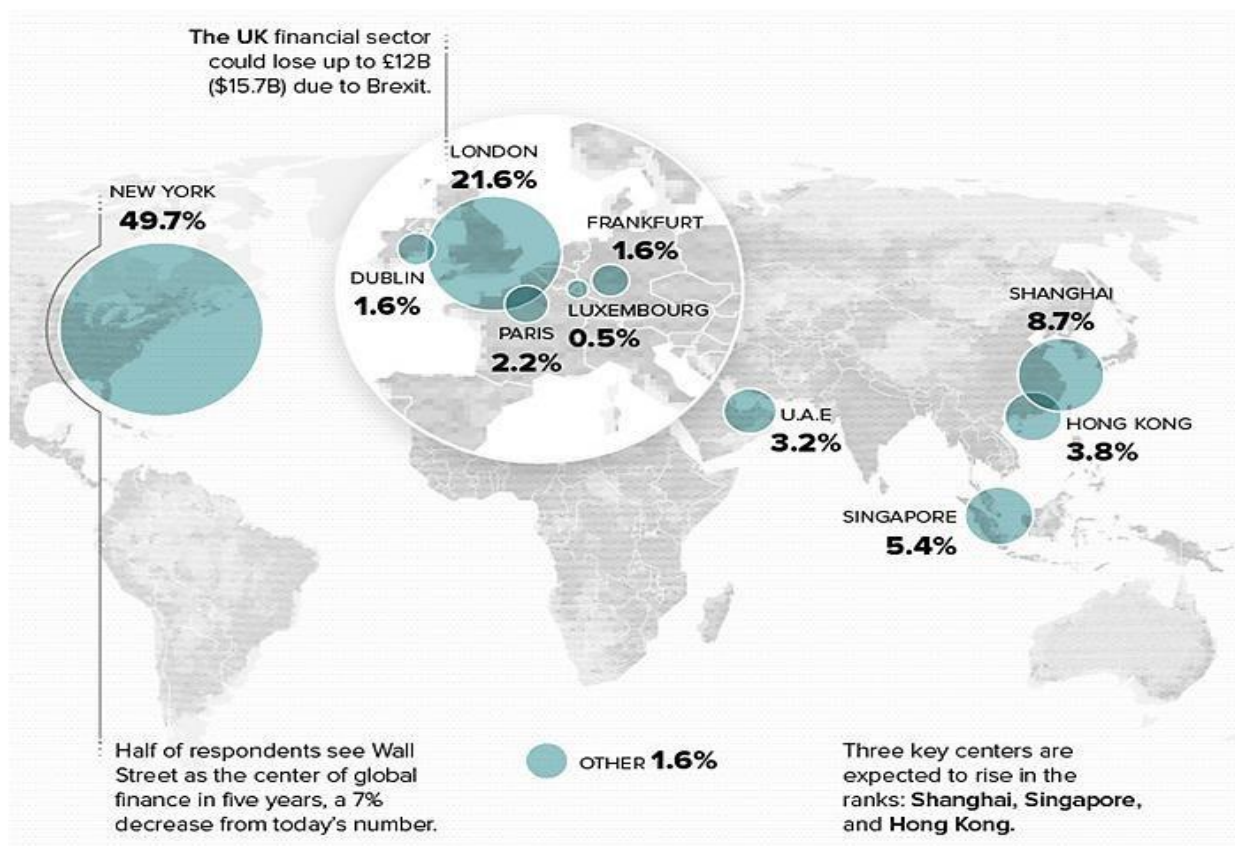

Рисунок 2.2 – Прогнозована питома вага світових фінансових центрів в 2025 році

Джерело:[70]

Згідно з рис.2.2 прогноз на 2025 рік передбачав збереження домінування Нью-Йорка та Лондона як провідних фінансових центрів, а також зростання ролі азійських міст, таких як Гонконг і Сінгапур. Ці очікування загалом виправдалися.

Нью-Йорк зберігає статус найвищого фінансового центру світу, але його частка в глобальній фінансовій системі не є такою домінуючою (не 49,7%), після чого збільшилася роль азійських центрів, особливо Сінгапуру, Гонконгу та Шанхаю.

Лондон залишається в топ-3, але поступово втрачає частину впливу через наслідки Brexit та посилення конкуренції з боку європейських та азіатських центрів.

Сінгапур, Гонконг, Шанхай - їхня роль і частка у світовій фінансовій системі зросла навіть більше, ніж прогнозувалося в 2020 році. Сінгапур у 2025 році вже випереджає Лондон за деякими рейтингами CEOWORLD 2025.

Європейські центри (Париж, Франкфурт, Люксембург, Дублін) не показали суттєвого зростання питомої ваги, а їхня частина залишилася стабільною або трохи зменшилася.

Дубай та ОАЕ - їхня частина поступово зростає, але не настільки швидко, як у прогнозі.

Загальна структура світового фінансового ринку в 2025 році відповідає основним тенденціям, закладеним у прогнозі 2020 року: Нью-Йорк і Лондон залишаються лідерами, але частина азійських центрів (особливо Сінгапуру, Гонконгу, Шанхаю) зростає швидше, ніж очікувалося. Водночас, частка Нью-Йорка не є настільки домінуючою, як це було передбачено, а ринок став більш диверсифікованим.

В сучасних умовах глобальної конкуренції, цифрової трансформації та зростання вимог до сталого розвитку світові фінансові центри досягаються із забезпеченням постійного оновлення стратегій і пошуку нових точок зростання. Доцільно виділити декілька ключових напрямків, у яких мають рухатися провідні СФЦ для збереження та посилення своєї конкурентоспроможності.

1. Цифровізація та впровадження FinTech.

СФЦ мають активно впроваджувати цифрові технології, розвивати FinTech-екосистеми, підтримувати стартапи та інноваційні платформи. Це включає розвиток цифрових банків, блокчейн-рішень, електронних платіжних систем, а також використання штучного інтелекту для аналізу ринків та управління ризиками. Саме цифровізація стає основою для підвищення ефективності та привабливості фінансових центрів. Прикладом можуть бути такі ініціативи, як Singapore FinTech Festival, London FinTech Week, DIFC Innovation Hub (Дубай).

2. Орієнтація на сталий розвиток та ESG-фінансування.

Впровадження принципів сталого розвитку (ESG - Environmental, Social, Governance) стає ключовим трендом. СФЦ мають розвивати ринки зелених зобов'язань, підтримувати фінансування проектів із низьким вуглецевим слідом, впроваджувати прозорі стандарти корпоративного управління. Нині спостерігається тенденція, коли центри, які першими інтегрують ESG-стандарти, підтримують стратегічну перевагу у залученні довгострокового капіталу.

3. Підвищення регуляторної гнучкості та прозорості.

СФЦ має забезпечити прозорість, передбачуваність і гнучкість регуляторного середовища, швидко адаптуватися до змін міжнародних стандартів, впроваджувати «регуляторні пісочниці» для тестування інноваційних фінансових продуктів. Це дозволяє залучати нових гравців і знижувати бар'єри для інновацій.

4. Розвиток людського капіталу та фінансової грамотності.

Інвестиції в підготовку висококваліфікованих кадрів, розвиток фінансової освіти, залучення міжнародних експертів і талантів - ще один стратегічний напрямок, адже саме людський капітал є основою для інновацій та стійкого розвитку фінансових центрів.

5. Кібербезпека та захист даних.

Зі зростанням цифровізації зростає і важливість кібербезпеки. СФЦ мають інвестувати в сучасні системи захисту даних, впроваджувати міжнародні стандарти інформаційної безпеки, співпрацювати з державними та приватними структурами для протидії кіберзагрозам.

Як було зазначено вище, у сучасних умовах жорсткої глобальної конкуренції за інвестиційні ресурси, фінансові потоки та економічне лідерство все більше країн світу активно реалізують стратегії формування власних фінансових хабів як ключових інструментів залучення капіталу, розвитку інноваційної економіки та зміцнення геоекономічного впливу, в наслідок чого Україна постає перед необхідністю переосмислення власної ролі у глобальній фінансовій системі. Створення сучасного фінансового центру або розвиток окремих його елементів може стати важливим інструментом не лише для залучення іноземного капіталу, а й для стимулювання внутрішніх економічних перетворень, підвищення рівня інституційної довіри та інтеграції до європейських і світових ринків.

На сьогодні Україна не має повноцінного СФЦ у загальновизнаному розумінні. Водночас у низці міст (зокрема Київ, Львів, Одеса, Дніпро) формуються окремі фінансові, інвестиційні та технологічні кластери, які за відповідної державної підтримки та інституційного посилення можуть стати основою для майбутнього фінансового хабу. У цьому контексті доцільно розглянути міжнародний досвід формування СФЦ в умовах країн, що розвиваються або проходили період трансформації - зокрема приклади Дубая, Варшави, Астани, а також Таллінна як цифрового центру з потужною фінансово-технологічною інфраструктурою.

Аналізуючи глобальні тренди розвитку світових фінансових центрів, можна виділити кілька ключових орієнтирів, які мають бути враховані при формуванні українського СФЦ:

- Цифровізація фінансових послуг, що включає в себе використання технологій фінтеху, блокчейну, штучного інтелекту та хмарних обчислень, що формує нову архітектуру фінансового ринку. Україна має потужний ІТ-сектор, який може слугувати фундаментом для цифрового фінансового центру;
- Регуляторна гнучкість і привабливий правовий режим, адже конкурентоспроможні СФЦ, як правило, характеризуються прозорими та водночас гнучкими правилами ведення бізнесу, системою захисту прав

інвесторів, наявністю спеціальних правових зон або режимів (наприклад, «фінансових вільних зон»);

- Фокус на стійкому та відповідальному фінансуванні (ESG). Інтеграція принципів сталого розвитку, «зеленого» фінансування та соціальної відповідальності в діяльність СФЦ є ключовим запитом з боку глобальних інвесторів;
- Інтеграція у міжнародні фінансові та платіжні системи. Наявність розвиненої інфраструктури для розрахунків, клірингу, фінансового посередництва та страхування є критичною умовою функціонування СФЦ;
- Освітня та аналітична база. Формування фінансового хабу потребує висококваліфікованих кадрів, науково-дослідної бази та експертного середовища. Важливу роль відіграють університети, дослідницькі центри [71-72].

З урахуванням наведеного доцільно запропонувати такі практичні рекомендації для України:

1. Розробити національну стратегію формування фінансового центру, із залученням провідних експертів, бізнес-спільноти та міжнародних партнерів;
2. Заснувати біржового майданчика, здатного забезпечувати функціонування не лише товарних ринків (зокрема спотових ринків електроенергії, природного газу тощо), але й ринків капіталу, включаючи торгівлю деривативами, облігаціями та іншими фінансовими інструментами;
3. Створити спеціальний правовий режим (наприклад, «український фінансовий дистрикт») у місті з високим інвестиційним потенціалом - передусім Києві, з подальшою можливістю масштабування;
4. Ініціювати створення фінансово-інфраструктурної холдингової структури, у якій частка акцій залишатиметься у власності держави, а інша частина буде розподілена між стратегічними інвесторами та міжнародними фінансовими організаціями. Такий підхід сприятиме формуванню позитивного міжнародного іміджу, підвищить довіру з боку зовнішніх партнерів і

забезпечить надійну стартову платформу для залучення широкого кола інвесторів;

5. Інвестувати у фінансову цифрову інфраструктуру, включаючи національні платформи фінтех, реєстри, системи електронної ідентифікації;
6. Реформувати регуляторне середовище, зокрема спростити доступ до фінансових ринків для міжнародних компаній, забезпечити незалежність та ефективність фінансових регуляторів;
7. Просувати міжнародне позиціонування України як майбутнього регіонального фінансового хабу, зокрема шляхом участі у глобальних фінансових рейтингах (GFCI), розвитку публічної дипломатії, інвестиційного маркетингу.

У довгостроковій перспективі створення чи розвиток фінансового центру в Україні здатне забезпечити економічний мультиплікаційний ефект - сприяти зростанню ВВП, залученню довгострокових інвестицій, модернізації фінансової системи та підвищенню геоекономічної суб'єктності держави.

Отже, СФЦ активно інтегрують наступні фінансові технології: штучний інтелект, блокчейн, цифрові валюти центральних банків (CBDC), хмарні обчислення та платформи відкритого банкінгу. У цьому контексті лідерами є Нью-Йорк, Лондон, Сінгапур, Гонконг і Дубай, які створюють спеціалізовані інноваційні хаби, акселератори та регуляторні «пісочниці» для тестування нових фінансових продуктів.

Ще однією визначальною тенденцією є інтеграція ESG-принципів (екологічних, соціальних, управлінських). Такі міста, як Париж, Франкфурт і Сідней, просувають ринки зелених облігацій та сталого інвестування, позиціонуючи себе як центри «зеленої» фінансової трансформації. Провідні СФЦ зосереджуються на розвитку людського капіталу, створюючи умови для залучення фахівців із цифрових технологій, фінансів, управління ризиками.

ВИСНОВКИ

У ході виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи було досліджено ключові теоретичні та практичні аспекти функціонування світових фінансових центрів, проаналізовано особливості їх розвитку в умовах сучасної глобалізації та зростаючої конкуренції на міжнародному фінансовому ринку. Узагальнення результатів дослідження дозволяє сформулювати низку важливих висновків:

1. Світові фінансові центри (СФЦ) є ключовими вузлами глобальної фінансової системи, які забезпечують концентрацію фінансових ресурсів, інфраструктури, професійних кадрів та інноваційних фінансових послуг. Вони забезпечують роль посередників між різними секторами економіки, сприяють ефективному розподілу капіталу, забезпечують ліквідність ринків та підтримують розвиток міжнародної торгівлі. Класифікація СФЦ створюється за різними критеріями: за географічним розташуванням (регіональні, глобальні), за спеціалізацією (банківські, інвестиційні, страхові, валютні), за рівнем впливу (провідні, другорядні, нові центри). Важливо підкреслити, що сучасний фінансовий центр – це не лише сукупність банків та бірж, а й розвинена інфраструктура, сприятливе правове поле, високий рівень цифровізації та інновацій.

2. Історія формування СФЦ тісно пов'язана з розвитком світової економіки, міжнародної торгівлі та фінансових інструментів. Перші фінансові центри виникли ще в епоху середньовіччя (Венеція, Генуя, Амстердам), а згодом лідерство перейшло до Лондона та Нью-Йорка. Кожен етап розвитку супроводжувався появою нових фінансових інструментів, удосконаленням банківської справи, розвитком біржової торгівлі та міжнародних розрахунків. Важливу роль гравці політична стабільність, економічна сила, інноваційність та здатність адаптуватися до глобальних змін. У ХХІ столітті з'являються нові центри в Азії (Гонконг, Сінгапур, Шанхай), що демонструє про динамічність і багатовекторність розвитку світової фінансової системи.

3. Сучасний етап розвитку СФЦ характеризується посиленням конкуренції між містами за статусом глобального фінансового хабу, впровадженням цифрових

технологій (FinTech, блокчейн, електронні платформи), зростанням ролі сталого фінансування (ESG), а також впливом геополітичних та регуляторних змін. Відбувається трансформація традиційних моделей ведення бізнесу, збільшує значення кібербезпеки, інноваційних фінансових продуктів, а також гнучкості та адаптивності до нових викликів (наприклад, пандемія COVID-19, санкційна політика, зміни в глобальних ланцюгах постачання). Водночас, зростає роль азійських центрів, які активно займаються розвитком інфраструктури та людського капіталу.

4. Оцінка ефективності та конкурентоспроможності СФЦ створена за допомогою міжнародних рейтингів, серед яких найбільш авторитетними є Global Financial Centers Index (GFCI) та International Financial Centers Index (IFCI) від CEOWORLD. Ці рейтинги враховують широкий спектр критеріїв: ділове середовище, фінансову інфраструктуру, рівень інновацій, якість людського капіталу, правову систему, податкову політику, рівень життя тощо. Аналіз рейтингів дозволяє змінити сильні та слабкі сторони кожного центру, а також відстежувати динаміку їх розвитку. Провідні позиції традиційно займаються Нью-Йорк, Лондон, Сінгапур, Гонконг, однак разом із зростанням впливу центрів Близького Сходу та Азії.

5. Майбутнє світових фінансових центрів визначатиметься здатністю до інновацій, інтеграції нових технологій, розвитку сталого фінансування та адаптації до глобальних викликів. Важливими трендами залишаються цифровізація, розвиток фінансових екосистем, залучення міжнародних інвесторів, а також посилення ролі регіональних центрів. Зростає значення співпраці між центрами, обмін досвідом та впровадження найкращих практик. Водночас, посилюється конкуренція за таланти, інвестиції та технології, що стимулює постійне вдосконалення інфраструктури та бізнес-середовища.

6. Україна має значний потенціал для інтеграції у світову фінансову систему та створення власного регіонального фінансового центру. Для цього необхідно забезпечити макроекономічну стабільність, удосконалити правове поле, розвивати фінансову інфраструктуру, стимулювати інновації та залучати іноземні інвестиції.

Важливим є розвиток людського капіталу, підвищення фінансової грамотності, а також впровадження сучасних цифрових технологій. Україна може бути досвідом провідних фінансових центрів, адаптувати найкращі практики та створити сприятливі умови для розвитку фінансового сектору, що сприятиме економічному зростанню та підвищенню конкурентоспроможності на міжнародній арені.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Z/Yen Group. The Global Financial Centres Index 37 Report. URL: https://www.longfinance.net/media/documents/GFCI_37_Report_2025.03.20_v1.2.pdf (дата звернення: 01.04.2025).
2. Гуца А.В. Роль міжнародних фінансових центрів: глобальний та регіональний аспекти. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. 2017. № 10. С. 15-19.
3. Ліфанова М.І. Міжнародні фінансові центри та їх роль в світовій економіці. XII Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених [м. Тернопіль, 26-27 берез. 2015 р.] / редкол. : Л. П. Амбрик, В. А. Валігура, О. М. Войтенко, С. М. Галещук [та ін.]; відп. за вип. Т. Я. Маршалок. - Тернопіль : ТНЕУ, 2015. - С. 40-41.
4. Шуба М.В. Світові фінансові центри – «серце» глобального фінансового ринку / М.В. Шуба // Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2014. Т. 1. Вип. 3. С. 85–88.
5. Peter J. Taylor. World City Network: A Global Urban Analysis. 2011. 241 p.
6. Global Fintech Hub Report 2022. Global FinTech Hub Network. Beijing FIRST. URL: <https://www.globalfintechhubnetwork.org/eng/report/45.html> (дата звернення: 02.04.2025).
7. Луцишин З. О., Мехтієв. Е. Ошорні фінансові центри у глобальному русі капіталів. Міжнародна економічна політика. - 2017. - № 2.
8. Ліфанова М. І. Ретроспективний аналіз формування міжнародних фінансових центрів. Економіка та держава. 2018. № 7. С. 90–94.
9. Ng, A.W. and Kwok, B.K.B. Emergence of Fintech and cybersecurity in a global financial centre: Strategic approach by a regulator, Journal of Financial Regulation and Compliance, Vol. 25 No. 4, pp. 422-434.
10. Garcia-Bernardo, J. et al. (2017). Uncovering Offshore Financial Centers: Conduits and Sinks in the Global Corporate Ownership Network. Scientific Reports, 7, 6246.
11. Коречков Ю.В. Америкократия и мировые финансовые центры / Ю.В. Коречков // Экономика и социум. – 2016. – № 1(20). – С. 45–49.

- 12.Шкурят М. Є. Світові фінансові центри: особливості функціонування. ГЕВ. — Т. : ТНТУ, 2024. — Том 89. — № 4. — С. 183–189.
- 13.Хватов Ю.Ю. Сравнительный анализ рейтингов конкурентоспособности глобальных городов / Ю.Ю. Хватов // Європейський вектор економічного розвитку. – 2015. – № 1(18). – С. 195–201.
- 14.Коваленко В.В., Гаркуша Ю.О. Регіональні фінансові центри: необхідність створення, завдання, перспективи. Стратегічні пріоритети. 2013. №1 (26). С. 79-87.
- 15.Ухналь Н.М. Особливості розвитку міжнародних фінансових центрів в умовах глобалізації фінансової системи. Наукові праці НДФІ. 2015. № 2(71). С. 17 32
- 16.Hudson, M. (2000). "The Archaeology of Money: Debt versus Barter Theories of Money's Origins". Cambridge Journal of Economics.
- 17.Harris, E. M. (2002). "Workshop and Marketplace in Ancient Athens". Oxford University Press.
- 18.Andreau, J. (1999). "Banking and Business in the Roman World". Cambridge University Press.
- 19.Lane, F. C. (1973). "Venice: A Maritime Republic". Johns Hopkins University Press
- 20.Roover, R. (1963). "The Rise and Decline of the Medici Bank". Harvard University Press.
- 21.Луцишин, З.О. Світові фінансові центри у глобальній фінансовій архітектурі. Світ фінансів. 2006. № 3 (8).
- 22.Michie, R. C. (1999). "The London Stock Exchange: A History". Oxford University Press.
- 23.Cameron, R. (1967). "Banking in the Early Stages of Industrialization". Oxford University Press.
- 24.Neal, L. (1990). The Rise of Financial Capitalism: International Capital Markets in the Age of Reason. Cambridge University Press.
- 25.Goetzmann, W. N., & Rouwenhorst, K. G. (2005). The Origins of Value: The Financial Innovations that Created Modern Capital Markets. Oxford University Press.
- 26.Geisst, C. R. (2018). "Wall Street: A History". Oxford University Press.

27. Patrick, H. (1967). "The Economic Development of Japan". Oxford University Press
28. Cheung, G. C. K. (2011). "Hong Kong as a Global Financial Centre". Routledge.
29. Z/Yen Group. Z/Yen. URL: <https://www.zyen.com> (дата звернення: 07.04.2025).
30. Колінець, Л. Б. Новий світовий фінансовий порядок: монографія / Л. Б. Колінець. - Тернопіль : ТНЕУ, 2018. - 360 с.
31. Провідні фінансові центри світу. RATE1. Перша рейтингова система від 09.02.2009 року.
32. The Banker - Unrivalled coverage of global finance & banking. URL: <https://www.thebanker.com/> (дата звернення: 08.04.2025).
33. The Global Green Finance Index - LONG Finance. URL: <https://www.longfinance.net/programmes/financial-centre-futures/global-green-finance-index/> (дата звернення: 08.04.2025).
34. Global Liveability Index 2024 - Economist Intelligence Unit. Economist Intelligence Unit. URL: <https://www.eiu.com/n/campaigns/global-liveability-index-2024/> (дата звернення: 08.04.2025).
35. The Global Financial Centres Index - China Development Institute. URL: <https://en.cdi.org.cn/component/k2/itemlist/category/74-the-global-financial-centres-index> (дата звернення: 08.04.2025).
36. Wilson, D. Ranked: Most influential financial centers in the world, 2025. CEOWORLD Magazine. URL: <https://ceoworld.biz/2024/11/11/ranked-international-financial-centers-index-2025/> (дата звернення: 05.04.2025).
37. CEOWORLD Magazine. (2022, September). Global financial centers ranking: September 2022. <https://ceoworld.biz/wp-content/uploads/2022/09/september-2022.pdf> (дата звернення: 05.04.2025).
38. Sidenko, S. (2021). INTERNATIONAL FINANCIAL CENTERS IN THE GLOBAL ECONOMY. Economics & Education, 6(4), 37-45
39. Шаренко М. С. Фінансові санкції як інструмент міжнародної політики / М. С. Шаренко, О. В. Пілат, С. О. Сумцова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2024. - Вип. 86(4). - С. 157-162

- 40.Савченко М.В. і Порохня В.А. 2024. Вплив геополітичної нестабільності на міжнародні інвестиційні потоки. Економіка і організація управління. (Чер 2024), 90-97.
- 41.Shankar, Nitin & Dubey, Anil. (2018). Structuring International Financial Centre: A Comparative Study Between Singapore, Dubai, and India (GIFT).
- 42.Сіденко С. Сучасні тенденції розвитку міжнародних фінансових центрів / С. Сіденко // Міжнародна економічна політика. - 2022. - № 2. - С. 77-92.
- 43.Коваленко Ю.М. Тенденції розвитку fin-tech на міжнародних і національних фінансових ринках в умовах цифрової економіки. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/304/8436/17851-1?inline=1>. (дата звернення: 10.04.2025).
- 44.Цифровізація (діджиталізація) – що це таке, суть, визначення, навіщо потрібната як відбувається. URL: <https://termin.in.ua/tsyfrovizatsiia-didzhytalizatsiia/> (дата звернення: 06.04.2025).
45. Ng, A.W. and Kwok, B.K.B. Emergence of Fintech and cybersecurity in a global financial centre: Strategic approach by a regulator, Journal of Financial Regulation and Compliance, Vol. 25 No. 4, pp. 422-434.
- 46.Andrews, A. Get access to the FedNow Service via Plaid Transfer. Plaid. URL: <https://plaid.com/blog/get-access-to-the-fednow-service-via-plaid-transfer> (дата звернення: 12.04.2025).
- 47.Digital Sandbox explainer video. FCA. URL: <https://www.fca.org.uk/firms/innovation/digital-sandbox> (дата звернення: 12.04.2025).
- 48.Authority, H. K. M. Hong Kong Monetary Authority - Fintech Supervisory Sandbox (FSS). Hong Kong Monetary Authority. URL: <https://www.hkma.gov.hk/eng/key-functions/international-financial-centre/fintech/fintech-supervisory-sandbox-fss/?utm> (дата звернення: 12.04.2025).
- 49.Fintech News Singapore. MAS launches project Ubin+. Fintech Singapore. URL: <https://fintechnews.sg/66175/blockchain/mas-launches-project-ubin/> (дата звернення: 12.04.2025).

50. Ernst & Young. How is China turning Shanghai into an international finance center? EY. URL: https://www.ey.com/en_cn/insights/china-opportunities/how-is-china-turning-shanghai-into-an-international-finance-center (дата звернення: 12.04.2025).
51. Financial services. Business Investment Ireland | IDA Ireland. URL: <https://www.idaireland.com/explore-your-sector/business-sectors/financialservices> (дата звернення: 12.04.2025).
52. Writer, S. The global blockchain ecosystem is growing in Dubai's International Financial Centre. URL: <https://www.difc.com/whats-on/insights/the-global-blockchain-ecosystem-is-growing-in-dubais-international-financial-centre> (дата звернення: 12.04.2025).
53. Fintech and Innovation. URL: <https://www.fsa.go.jp/en/policy/bgin/innovationtop.html> (дата звернення: 12.04.2025).
54. Fintech News Hong Kong. Fintech in South Korea: An overview. Fintech Hong Kong. URL: <https://fintechnews.hk/31774/fintechkorea/fintech-in-south-korea-an-overview/> (дата звернення: 12.04.2025).
55. Climate Bonds Initiative. URL: <https://www.climatebonds.net/standard/the-standard> (дата звернення 06.04.2025).
56. Financial Centres for Sustainability. About the Financial Centres for Sustainability (FC4S). URL: <https://fc4s.org/> (дата звернення: 06.04.2025).
57. The Global Green Finance Index - LONG Finance. URL: <https://www.longfinance.net/programmes/financial-centre-futures/global-green-finance-index/> (дата звернення: 06.04.2025).
58. GGFI 15 Rank - Long Finance. url: <https://www.longfinance.net/programmes/financial-centre-futures/global-green-finance-index/ggfi-15-explore-the-data/ggfi-15-rank/> (дата звернення: 06.04.2025).
59. FinTech Innovation Lab. URL: <https://www.fintechinnovationlab.com/> (дата звернення: 17.04.2025).

60. Shahid, M. (2024, November 18). Goldman Sachs to spin off digital assets platform. BeInCrypto. URL: <https://beincrypto.com/goldman-sachs-plans-for-digital-assets-platform> (дата звернення: 17.04.2025).
61. CEPS. Home - CEPS. URL: <https://www.ceps.eu/> (дата звернення 17.04.2025).
62. Europlace, P. Paris Europlace - home. URL: <https://www.paris-europlace.com/> (дата звернення: 17.04.2025).
63. Frankfurt Main Finance e.V. – Die Stimme des Finanzplatzes Frankfurt Rhein Main. URL: <https://frankfurt-main-finance.com/> (дата звернення: 17.04.2025).
64. Monetary Authority of Singapore. Singapore FinTech Festival. URL: <https://www.fintechfestival.sg/> (дата звернення: 17.04.2025).
65. Homepage | Bond Connect. <https://www.chinabondconnect.com/> (дата звернення: 17.04.2025).
66. The People's Bank of China. E-CNY: main objectives, guiding principles and inclusion considerations.
67. The ADGM Digital Lab. Enabling APIs, System Virtual Machines and Applications That Connect Legacy Systems. URL: <https://www.adgm.com/setting-up/fintech/the-adgm-digital-lab> (дата звернення: 17.04.2025).
68. Toronto Finance International | Regulatory Compliance for Financial Institutions. Regulatory Compliance for Financial Institutions. URL: <https://www.canadianinstitute.com/regulatory-compliance-financial-institutions/sponsors/toronto-finance-international/> (дата звернення: 17.04.2025).
69. Home - Green Finance Hub. Green Finance Hub. URL: <https://www.greenfinancehub.com.au/> (дата звернення: 17.04.2025).
70. Visual Capitalist. Shifting perspectives: The top financial centers in the world. URL: <https://www.visualcapitalist.com/shifting-perspectives-the-top-financial-centers-in-the-world/> (дата звернення: 07.04.2025)
71. Посохов, І., & Новик, І. (2022). ГОНКОНГ, СІНГАПУР, УКРАЇНА – ГЕНЕЗИС МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ЦЕНТРІВ, ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ УКРАЇНИ. Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки), (2), 7–10.

72. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ ФІНАНСОВИЙ ЦЕНТР. 2021. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2021/01/uifc-concept-for-cmu-jan20.pdf> (дата звернення 26.05.2025)

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ОГЛЯД СПЕЦІАЛЬНОЇ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Z/Yen and China Development Institute: The Global Financial Centres Index, 37th edition. March, 2025*

This report offers valuable insights into the factors driving the competitiveness and attractiveness of global financial centres, providing a nuanced understanding of the opportunities and challenges facing international financial centres. From examining regulatory frameworks and infrastructure to assessing talent pools and market dynamics, the report provides a holistic perspective on the evolving landscape of financial services.

The authors kick off by underscoring the vital role financial centers play in fueling economic growth and enabling global financial transactions. They stress the continuous need for evaluations to grasp the evolving dynamics and competitive landscape of these crucial hubs. The report employs a solid methodology to gauge financial centers, considering elements like the business environment, infrastructure, human capital, reputation, and market access. The resulting rankings come from a blend of quantitative data and qualitative input from industry professionals.

Furthermore, the report offers detailed analysis and insights into what drives the competitiveness of financial centers. It highlights significant trends, challenges, and opportunities that are shaping the global financial sector. The inclusion of expert opinions and industry perspectives boosts the credibility and practical applicability of its findings.

2. *Peter J. Taylor. World City Network: A Global Urban Analysis – 2nd edition, 2015*

In his influential work *World City Network: A Global Urban Analysis*, Peter J. Taylor presents a comprehensive examination of global cities as key nodes within the world economy. The book introduces the concept of the “world city network,” focusing

on the interconnectivity of urban centers through advanced producer services such as finance, law, and consultancy. Taylor's analytical framework is grounded in the Globalization and World Cities (GaWC) research network methodology, which ranks cities based on the presence and intensity of such services. He argues that cities should not be analyzed in isolation, but rather through their relational position within global flows of capital, information, and services.

The second edition updates empirical data and strengthens theoretical arguments, particularly around the idea that economic globalization is increasingly shaped by a network of cities rather than by states. Taylor also provides a critical perspective on power hierarchies in the global urban system, illustrating how leading financial centers like London, New York, and Hong Kong dominate global connectivity.

Overall, the book is a seminal contribution to urban geography and global economic analysis. It is widely cited in studies of global financial centers and remains essential reading for understanding how cities function as central players in the architecture of globalization.

3. Global Fintech Hub Report 2022. Beijing FIRST.

The Global Fintech Hub Report 2022, published by Beijing FIRST, offers a detailed and data-driven analysis of the evolving global landscape of financial technology (FinTech). The report evaluates and ranks leading FinTech hubs worldwide based on multiple indicators such as innovation capacity, regulatory environment, financial infrastructure, and international influence.

A key strength of the report lies in its comprehensive methodology, which combines quantitative metrics with expert assessments. It highlights the rapid growth and diversification of FinTech ecosystems, particularly in cities like Singapore, London, New York, and Beijing. The report identifies these hubs as critical engines of digital financial transformation, characterized by dynamic startup ecosystems, supportive regulatory frameworks, and strong investment flows.

Moreover, the report emphasizes emerging trends such as digital currencies, embedded finance, RegTech, and ESG-aligned FinTech solutions. It underlines the

importance of cross-border collaboration and technological innovation in shaping the future of global finance.

Overall, the Global Fintech Hub Report 2022 provides valuable insights into the competitive positioning of global financial centers in the digital era. It serves as a useful reference for policymakers, researchers, and industry professionals interested in the intersection of technology and finance.

4. Artie W. Ng and Benny K.B. Kwok. Emergence of Fintech and cybersecurity in a global financial centre: Strategic approach by a regulator, 2017

This paper aims to explore how the regulator of a global financial centre (GFC) under an international trend of adopting emerging technologies for financial services (Fintech) articulates such opportunities and risks strategically.

The authors emphasize that digital innovation is reshaping the traditional financial landscape, leading to increased efficiency but also exposing financial systems to new forms of risk.

A central focus of the study is the strategic role played by regulators in balancing innovation with financial stability. It examines policy initiatives aimed at fostering innovation—such as regulatory sandboxes and innovation hubs—while simultaneously strengthening cybersecurity protocols to protect critical financial infrastructure.

The paper uses case studies from global centres like Singapore and the United Kingdom to illustrate how proactive regulation, collaboration with industry stakeholders, and international cooperation contribute to creating a secure and competitive digital financial ecosystem.

5. Javier Garcia-Bernardo. Uncovering Offshore Financial Centers: Conduits and Sinks in the Global Corporate Ownership Network. Scientific Reports, 2017

The article by Garcia-Bernardo and colleagues (2017) represents a seminal contribution to the understanding of Offshore Financial Centers (OFCs) by applying network science to global corporate ownership structures. Their research challenges traditional perceptions of OFCs, which often narrowly focus on jurisdictions with low tax

rates, secrecy, or regulatory arbitrage, by introducing a novel classification that distinguishes between sink and conduit OFCs.

Key Contributions:

- **Methodology:** The study uses a comprehensive dataset encompassing over 98 million global corporate ownership links to map the worldwide ownership network. Through quantitative network analysis, the authors identify specific jurisdictions that act as sinks—where wealth ultimately accumulates—and conduits—jurisdictions that channel investments into sinks.
- **Findings:** Contrary to conventional lists of tax havens, the research uncovers a more complex global structure. For example, Luxembourg, the Netherlands, and Ireland emerge as primary conduit OFCs, serving as major gateways funneling investment flows to sink OFCs like the British Virgin Islands, Bermuda, and Jersey.
- **Implications:** The paper highlights that effective regulation and policy measures require a nuanced understanding of the global corporate ownership network rather than simply targeting individual jurisdictions. It provides evidence that some countries, traditionally seen as reputable financial centers, play a key role in facilitating offshore financial flows.

Prior to this work, the study of OFCs focused predominantly on secrecy jurisdictions and tax avoidance mechanisms (e.g., Zucman, 2014; Cobham & Janský, 2018). Garcia-Bernardo et al. advance this discourse by offering a data-driven framework that captures the systemic role of different financial centers within the global economy.

Their approach complements and expands the work on the economic impact of offshore finance by providing a clearer typology that differentiates between functional roles within global capital flows. This distinction enables policymakers, economists, and researchers to better identify leverage points for combating illicit financial flows and improving transparency.

6. William N. Goetzmann & K. Geert Rouwenhorst. *The Origins of Value: The Financial Innovations that Created Modern Capital Markets*, 2005

William N. Goetzmann and K. Geert Rouwenhorst's *The Origins of Value* (2005) offers an extensive historical analysis of financial innovation and its pivotal role in shaping modern capital markets. This work is widely recognized for tracing the development of financial instruments and institutions from their early beginnings to contemporary markets.

Key Contributions:

- **Historical Perspective:** The authors meticulously document the evolution of securities, trading mechanisms, and financial markets, emphasizing how innovations such as joint-stock companies, government bonds, and stock exchanges originated centuries ago and laid the groundwork for today's global financial system.
- **Financial Innovation as a Driver of Economic Growth:** Goetzmann and Rouwenhorst argue that financial innovation is fundamental to economic development by enabling efficient capital allocation, risk diversification, and wealth creation. They highlight landmark events such as the Dutch East India Company's founding in the 17th century and the establishment of the London Stock Exchange as milestones.
- **Interdisciplinary Approach:** The book combines financial economics with historical narrative, providing rich empirical data from archival sources, early stock price records, and corporate governance structures. This interdisciplinary methodology deepens the understanding of how financial practices evolved alongside political and economic changes.

Goetzmann and Rouwenhorst's insights underscore that many "modern" financial concepts are deeply rooted in historical practices, which suggests that reforms and innovations today should consider historical context to understand potential outcomes. Their work also informs debates on financial regulation, market stability, and the origins of financial crises by showing how innovations can create both opportunities and vulnerabilities.

7. Global Liveability Index 2024 - Economist Intelligence Unit. Economist Intelligence Unit

The Global Liveability Index 2024, released by the Economist Intelligence Unit (EIU), offers a comprehensive assessment of urban quality of life across 173 cities worldwide. This annual index evaluates cities based on five key categories: stability, healthcare, culture and environment, education, and infrastructure. Each category comprises multiple indicators, resulting in an overall score that reflects the challenges and advantages of living in these urban areas.

The EIU's methodology involves assessing over 30 qualitative and quantitative indicators across the five categories. Each indicator is rated on a scale from 1 to 100, with scores reflecting the perceived quality of life in each city. The categories are weighted as follows:

- Stability: 25%
- Healthcare: 20%
- Culture and Environment: 25%
- Education: 10%
- Infrastructure: 20%

The Global Liveability Index 2024 serves as a valuable tool for policymakers, urban planners, and residents to understand the factors influencing quality of life in cities. It highlights the importance of stability, healthcare, and infrastructure in determining urban liveability. The index also underscores the need for targeted interventions to address challenges such as housing crises and civil unrest, which have impacted the rankings of several cities.

8. Sidenko, S. INTERNATIONAL FINANCIAL CENTERS IN THE GLOBAL ECONOMY, 2021

The article examines the emergence and evolving role of international financial centers (IFCs) as key institutions in the global financial market, especially since the late 20th century amid economic globalization. It outlines the history and growth of IFCs, including the rise of regional centers and their increasing influence on both home

countries and the global economy. Using data from the Global Financial Center Index (GFCI), the study highlights the rapid expansion of new financial hubs, particularly in East Asia.

The article concludes that IFCs play a vital role in managing international capital flows, cross-border transactions, and financial services, increasingly acting as important geoeconomic tools influencing corporate and national economic decisions.

9. Nitin Shankar, & Anil Dubey. Structuring International Financial Centre: A Comparative Study Between Singapore, Dubai, and India, 2018

In their 2018 study, "Structuring International Financial Centre: A Comparative Study Between Singapore, Dubai, and India," Nitin Shankar and Anil Dubey analyze how International Financial Centres (IFCs) are built. They compare Singapore, Dubai, and India, identifying key success factors like regulations, taxes, infrastructure, human capital, and stability.

Singapore is highlighted for its mature, robust, and stable financial environment, excelling in wealth and asset management. Dubai is presented as a dynamic, fast-growing IFC, leveraging its strategic location, tax-free status, and investments in infrastructure, particularly for Islamic finance. India's efforts, specifically with GIFT City, are examined for their potential and challenges.

Ultimately, the study aims to extract lessons and best practices for developing IFCs, emphasizing a clear vision, consistent policy, talent development, and a supportive business ecosystem.

10. The Global Green Finance Index 15 Rank, 2025

The "Global Green Finance Index (GGFI)" is a semi-annual publication that evaluates and ranks international financial centers based on the perceived quality and depth of their green financing activities. It's a non-profit initiative produced by Finance Watch and Z/Yen, with support from organizations like the MAVA Foundation. The GGFI aims to foster discussion about what constitutes a "green" financial center,

encourage competition to improve practices, and facilitate the sharing of best practices in sustainable finance.

The GGFI 15, published on April 24, 2025, evaluated 95 financial centers. Key findings from this edition include:

- A continuing drop in confidence in green finance development: The average rating for all centers decreased by 5.91% compared to GGFI 14, with all centers showing a decline. This may reflect broader economic uncertainties and shifts in policy direction, particularly in the US.
- Top performers: London retained its first position, followed by Zurich, Singapore, and Geneva. Western European centers dominate the top 10, holding seven spots, with Canadian centers taking two. Singapore is the only Asia/Pacific center in this leading group.
- Notable shifts: Oslo and Toronto entered the top 10, replacing New York and Los Angeles, which fell significantly in the rankings. This suggests a potential shift in momentum away from some US centers.
- Key drivers and impactful areas: Respondents identified Policy and Regulatory Frameworks, Public Awareness, and Renewables as major drivers of green finance. Areas considered most impactful are Green Loans, Renewable Energy Investment, and Social and Impact Investment. Areas of most interest include ESG Analytics, Renewable Energy Investment, and Sustainable Infrastructure.
- Sovereign Sustainability-Linked Bonds (SSLBs): The supplement to GGFI 15 provides an update on the development of SSLBs and their potential to support emerging economies.

Overall, the GGFI serves as a crucial reference for policymakers and investment decision-makers, providing insights into the evolving landscape of green finance globally. The 15th edition highlights the need for continued robust policy frameworks and sustained confidence to drive the green finance agenda forward.

SUMMARY

The bachelor's qualification thesis «*Global Financial Centres: Current Development Trends*», written Sofiia Krokhmaliuk presents a comprehensive analysis of the evolution, typology, and current transformation processes affecting global financial centers in the 21st century. The first chapter explores the theoretical basis of global financial centers, including definitions, classification approaches and global financial centers's functions. It also presents the historical background of their emergence and development and examines the key methods for assessing competitiveness and performance, such as the Global Financial Centres Index (GFCI). The second chapter contains a comparative analysis of leading financial hubs such as New York, London, Hong Kong, Singapore, and Dubai. The analysis considers their institutional features, innovative ecosystems, and levels of digitalization. Particular attention is paid to the impact of Brexit, ESG standards, FinTech integration, and geopolitical shifts on the redistribution of financial influence globally. Also this chapter identifies and summarizes the modern development trends of GFCs, including the expansion of financial innovations, blockchain and digital currencies, green finance, and regional diversification. It also presents practical recommendations for Ukraine, suggesting ways to strengthen its position in the international financial architecture and create conditions for the emergence of a competitive financial center in the country. The thesis is based on current analytical reports, academic publications, and case studies of financial innovation.

Keywords: Global financial center, globalization, competitiveness, development, transformation, and ranking

Протокол аналізу звіту подібності науковим керівником

Заявляю, що я ознайомився (-лась) з Повним звітом подібності, який був згенерований Системою виявлення і запобігання плагіату щодо роботи:

Автор: Крохмалюк Софія Ігорівна

Назва: Світові фінансові центри: сучасні тенденції розвитку

Координатор: к.е.н., доц. Баторшина А.Ф

Підрозділ: кафедра міжнародних фінансів

Коефіцієнт подібності 1:2.3

Коефіцієнт подібності 2:0.7

Тривога: 0

Після аналізу Звіту подібності констатую наступне:

- ☐ виявлені в роботі запозичення є сумнівними і не мають ознак плагіату. Тому робота визнається самостійною і допускається до захисту;
- ☐ виявлені в роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і самостійності її автора. Роботу направити на доопрацювання;
- ☐ виявлені в роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень. У зв'язку з чим, робота не допускається до захисту.

Обґрунтування:

.....
.....
.....
.....
.....

.....

.....

Дата

Підпис Наукового керівника